

Avsedd för
Nord Stream 2 AG

Datum
Mars 2017

Dokumentnummer
W-PE-EIA-PFI-REP-805-030700SW-01

NORD STREAM 2 BEDÖMNING AV SOCIALA KONSEKVEN- SER – RAPPORT ÖVER FRÅGEFORMULÄRET I FINSKA KUSTOMRÅDET

NORD STREAM 2

Bedömning av sociala konsekvenser – rapport över frågeformuläret i finska kustområdet

Revidering **01**
Datum **20/03/2017**

Dokument-ID **W-PE-EIA-PFI-REP-805-030700SW**
Ref. **1100019533 / PO16-5068**

Nord Stream 2

Bedömning av sociala konsekvenser – rapport över frågeformuläret i finska kustområdet

INNEHÅLL

1.	INTRODUKTION	1
2.	METODER	2
2.1	Utformning och genomförande av frågeformuläret	2
2.2	Dataanalys	2
2.3	Datavalidering	3
3.	Resultat	8
3.1	Bakgrundsinformation om respondenterna	8
3.2	Kännedom och åsikt om det planerade Nord Stream 2-projektet	11
3.3	Övriga kommentarer	19
4.	Översikt över resultaten	22

BILAGOR

Bilaga 1:

Följebrev, projektbeskrivning och frågeformulär

1. INTRODUKTION

Nord Stream 2 AG planerar att anlägga två naturgasledningar under vattnet i Östersjön. De cirka 1 200 km långa ledningarna planeras sträcka sig från den södra kusten av Finska viken i Ryssland genom finska, svenska och danska vatten till den tyska kusten i Lubmin.

Nord Stream 2-rörledningsprojektet bygger på Nord Streams befintliga rörledningssystem, som anlades 2010–2012. Under implementeringen av det tidigare projektet lagrade Nord Streams beläggnings- och logistikentreprenör rörledningar i en tillfällig lageranläggning i Hangö hamn och lagrade och applicerade betongbeläggning på rörledningar i en anläggning belägen i Mussalo hamn i Kotka. Nord Stream-rörledningarna togs i drift under 2011 och 2012.

Enligt planerna för Nord Stream 2-projektet som presenterades i samband med frågeformuläret i april 2016, är det tänkt att relaterade landbaserade leverantörsåtgärder och kompletterande åtgärder under Nord Stream 2-projektet ska utföras i städerna Kotka och Hangö som ligger på Finlands södra kust.

I det finska avsnittet tillämpas ett nationellt miljökonsekvensbedömningsförfarande för Nord Stream 2-projektet i enlighet med lagkraven. Ramboll Finland Oy, som fungerar som miljökonsult för Nord Stream 2, har genomfört bedömningarna under MKB-förfarandet. En del av bedömningen omfattar konsekvenser för välbefinnande, hälsa och säkerhet i människans livsmiljö. Ett invånarfrågeformulär till invånarna i Finlands kustområde utgjorde en del av de metoder som användes för att samla in information och åsikter för att bedöma konsekvenserna av projektet.

Metoder för genomförande av frågeformuläret och dataanalys förklaras i kapitel 2, resultat i kapitel 3 och slutsatserna av resultaten i kapitel 4. Mer detaljerad information om det planerade projektet finns i projektbeskrivningen i bilaga 1.

2. METODER

2.1 Utformning och genomförande av frågeformuläret

Ramboll Finland Oy genomförde ett frågeformulär för invånarna i kustkommunerna i Finland för att ta reda på allmänna åsikter om Nord Stream 2-rörledningsprojektet och dess möjliga konsekvenser. Undersökningen bestod av 19 frågor som var utformade för att samla in information om respondenternas bakgrund (fråga 1–7), kännedom om Nord Stream 2-projektet (fråga 8–11), åsikter om eventuella konsekvenser av de planerade arbetena (fråga 12–18) och ytterligare kommentarer (fråga 19). Frågeformuläret presenteras i bilaga 1.

Frågeformuläret skickades ut till ett slumpmässigt urval av befolkningen i 25 kustkommuner (Esbo, Föglö, Fredrikshamn, Hangö, Helsingfors, Ingå, S:t Karins, Kimitoön, Kyrkslätt, Kotka, Kökar, Lemland, Lovisa, Mariehamn, Nådendal, Pargas, Borgå, Pyttis, Raseborg, Salo, Sagu, Sibbo, Sjundeå, Åbo och Virolahti). Den 15 april 2016 skickades 2 000 frågeformulär ut per post till invånare i dessa kommuner. Baserat på urvalskriterierna kunde frågeformuläret endast skickas ut till hushåll med boende som hade en ålder mellan 18–80 och som inte hade av sagt sig direktmarknadsföring. Totalt fanns 1 021 109 invånare i 648 703 hushåll som uppfyllde urvalskriterierna för frågeformulärsutskicket. I varje utvalt hushåll skickades frågeformuläret ut slumpmässigt till någon av de vuxna mellan 18 till 80 år (tabell 1). Det första utskicket inkluderade ett följebrev, ett frågeformulär, en projektbeskrivning av Nord Stream 2 och ett svarskuvert med betalt returporto. Ett påminnelsebrev skickades ut till de hushåll som inte hade svarat vid det ursprungliga sista svarsdatumet den 29 april 2016. Brevet informerade mottagarna om att sista svarsdatum hade förlängts till den 4 maj 2016. Den 16 maj 2016 hade 305 svar tagits emot.

Vissa av hushållen i kustområdet hör till den svensktalande befolkningen. För att göra det möjligt att svara på sitt modersmål utreddes språket hos respondentens hushåll under det slumpmässiga urvalet. Totalt 226 frågeformulär på svenska och 1 774 frågeformulär på finska skickades ut. Av 305 returnerade frågeformulär var 33 på svenska och 272 på finska. I analysen kombinerades alla språk och ingen analys gjordes specifikt baserat på respondenternas modersmål.

Tabell 1. Information om frågeformulärets leveransstatistik

	Antal respondenter i frågeformulärsområdet	Antal hushåll	Antal boende som uppfyller urvalskriterierna	Antal hushåll som uppfyller urvalskriterierna	Antal skickade frågeformulär	Antal mottagna frågeformulär	Svarsprocent
Området för frågeformuläret	1 459 048	738 446	1 021 109	648 703	2 000	305	15,3 %

Frågeformulären behandlades anonymt och på ett mycket konfidentiellt sätt. Det var inte vid någon tidpunkt möjligt att identifiera enskilda respondenter om inte respondenten hade skrivit sitt namn på frågeformuläret (anonym undersökning). Utskrift, leverans och optisk läsning av de returnerade frågeformulären utfördes av JP-Postitus Oy, och endast JP-Postitus Oy bearbetade adressuppgifterna. Dessa detaljer användes endast för att skicka ut undersökningen och följebrevet. Svaren skickades till JP-Postitus Oy, som konverterade formulären till ett elektroniskt format och överlämnade uppgifterna till Ramboll Finland Oy.

2.2 Dataanalys

Ramboll analyserade resultaten. Uppgifterna bearbetades med hjälp av ett statistikprogram (Excelbase-rade Tixel). I den statistiska analysen togs hänsyn till alla svar som tagits emot den 16 maj 2016, förutom endast ett frågeformulär där respondenten endast hade svarat på de första fyra bakgrundsfrågorna i undersökningen. Det totala antalet analyserade frågeformulär (304) är stort nog för statistisk analys. Analysen bestod av att generera en endimensionell distributionskurva från varje fråga. I frågor som bestod av flera uttalanden samlades svaren ihop till ett enskilt diagram. I korstabuleringar mellan två frågor, består resultaten endast av svar där respondenten hade besvarat var och en av de analyserade frågorna.

Den statistiska signifikansen studerades mot bakgrundsvariablerna (respondenternas kön, åldersgrupp, yrke och placering av permanent bostad och fritidsbostad) med hjälp av chi-kvadrattest. Dessutom analyserades statistik signifikans för frågorna i relation till respondenternas kännedom om övervakningsresultaten från Nord Streams rörledningsprojekt, kännedom om Nord Stream 2-projektet och åsikt om konsekvenserna av projektet i Finska viken, med hjälp av chi-kvadrattest. Endast statistiskt signifikanta resultat som är av praktisk betydelse när det gäller frågeformuläret och bedömningen av de sociala konsekvenserna diskuteras i texten.

2.3 Datavalidering

Saknade respondenter

I frågeformuläret ombads respondenterna informera om var de hade sin permanenta bostad. Sju respondenter svarade att deras permanenta bostadsort var en annan än de 25 kommunerna, och en respondent besvarade inte frågan alls. Således togs det emot totalt 8 svar från ospecificerade kommuner. Över hälften av respondenterna hade sin permanenta bostad antingen i Helsingfors eller Esbo, de största städerna i Finland som ligger i huvudstadsregionen, medan resten av svaren var utspridda (tabell 2). Även om kommunen Föglö, som ligger på Åland, ingick i urvalsområdet, skickades inget frågeformulär dit på grund av det slumpmässiga urvalsförfarandet. Medan endast ett svar togs emot från Hangö, Kimitoön, Lovisa och Sagu, så togs inga svar emot från kommunerna Kökar och Lemland. Som vi kan se i tabell 2 så var den totala befolkningen, såväl som det antal frågeformulär som skickades ut till dessa kommuner liten, och de ligger också relativt långt bort från rörledningens sträckning.

Eftersom endast ett fåtal svar togs emot från flera kommuner så kombinerades svaren om permanent bostad tillsammans i tre klasser: de som bor i Helsingfors/Esbo, på östkusten eller på västkusten i södra Finland. Alla kommuner som ligger öster om Helsingfors placerades i kategorin "Östkusten" (Fredrikshamn, Kotka, Lovisa, Borgå, Pyttis, Sibbo och Virolahti) och de som ligger väster om Helsingfors i kategorin "Västkusten" (Föglö, Hangö, Ingå, S:t Karins, Kimitoön, Kyrkslätt, Kökar, Lemland, Mariehamn, Nådendal, Pargas, Raseborg, Salo, Sagu, Sjundeå och Åbo). Information om leveransstatistiken för frågeformulären, uppdelat på de tidigare nämnda tre kategorierna, presenteras i tabell 3.

Tabell 2. Information om befolkning och antalet utskickade och mottagna frågeformulär från varje kommun i urvalsområdet

Kommun	Befolkning	Antal hushåll som uppfyllde exempelkriterierna	Antal skickade frågeformulär	Antal mottagna frågeformulär	Svarsfrekvens
Esbo	266 692	106 913	303	50	16,5
Föglö	568	236	-	-	-
Fredrikshamn	20 497	9 228	28	5	17,9
Hangö	8 599	4 073	14	1	7,1
Helsingfors	614 315	283 465	832	114	13,7
Ingå	5 447	2 159	8	3	37,5
S:t Karins	32 128	12 735	49	10	20,4
Kimitoön	6 871	3 009	7	1	14,3
Kyrkslätt	38 430	14 647	47	7	14,9
Kotka	53 629	24 934	81	16	19,8
Kökar	247	113	2	0	0
Lemland	2 002	774	3	0	0
Lovisa	15 108	6 733	24	1	4,2
Mariehamn	11 443	5 545	15	3	20,0
Nådendal	18 796	7 971	28	3	10,7
Pargas	15 366	6 414	37	4	10,8
Borgå	49 524	20 803	64	10	15,6
Pyttis	5 246	2 126	10	3	30,0
Raseborg	27 671	12 250	48	8	16,7
Salo	53 003	23 292	86	10	11,6
Sagu	3 001	1 227	7	1	14,3
Sibbo	19 579	7 322	20	2	10,0
Sjundeå	6 069	2 299	10	2	20,0
Åbo	181 584	89 022	270	41	15,2
Vederlax	3 233	1 413	7	2	28,6
Övriga (ospecificerat)				8	
Totalt	1 459 048	648 703	2 000	305	15,3

Tabell 3. Information om statistiken över frågeformulärets leveransområde uppdelat i tre kategorier

	Antal skickade frågeformulär	% av alla skickade frågeformulär	Antal mottagna frågeformulär	% av alla mottagna frågeformulär	Svarsprocent
Helsingfors och Esbo	1 135	57 %	164	54 %	14,4 %
Östkusten (7 kommuner)	234	12 %	40	13 %	17,1 %
Västkusten (16 kommuner)	631	32 %	93	30 %	14,7 %
Övriga (ospecificerat)			8	3 %	
Hela frågeformulärsområdet	2 000	100 %	305	100 %	15,3 %

Eftersom 2 000 frågeformulär skickades ut och 305 returnerades så var svarsfrekvensen 15,3 %. I tabell 3 visas andelen mottagna besvarade frågeformulär i förhållande till andelen utskickade frågeformulär i kommunerna uppdelat på Helsingfors/Esbo, östkusten och västkusten. Svarsprocenten är lägre än för den här typen av invånarenkäter i Finland. Antagandet är att en brist på kännedom om projektet och ett bristande intresse i frågan har varit de främsta orsakerna till att inte besvara frågeformuläret. Majoriteten av respondenterna kände inte till projektet, eftersom endast 28 % hade följt nyheterna om projektet och hade viss information om det, medan endast några få kände till det mycket väl (figur 10, sid 11). Eftersom frågeformulärets leveransområde som omfattade ett urval av respondenter i 25 kommuner på

Finlands kust var ganska brett, kan det också ha påverkat beslutet att svara, om respondenten inte tyckte att ämnet var relevant eller berörde hans/hennes liv. Det är mer sannolikt att personer som är mer berörda av frågan kommer att uttrycka sin åsikt och svara på undersökningen jämfört med dem som har en mer neutral åsikt.

Tabell 4. Demografi för Helsingfors, Esbo och Åbo jämfört med respondenterna i frågeformuläret

	Total befolkning	Kvinna	Man	18–65 år	Över 65 år
Helsingfors	612 664	53 %	47 %	81 %*	19%*
Respondenter från Helsingfors	114	57 %	43 %	73 %	27 %
Esbo	260 753	49,5 %	50,5 %	83 %*	17%*
Respondenter från Esbo	50	50 %	50 %	66 %	34 %
Åbo	183 824	52,5 %	47,5 %	77 % **	23 %**
Respondenter från Åbo	41	50 %	50 %	66 %	34 %
Alla respondenter i frågeformuläret	305	54 %	46 %	68 %	32 %
*Procentsatser för åldersgrupper i Helsingfors och Esbo har beräknats utifrån det totala antalet invånare över 18 år					
** Ålderskategorier för Åbo var 15–64 år och över 65 år enligt officiell statistik					

Källa: Helsingin kaupungin aluesarjat: www.aluesarjat.fi, Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja 2014

När respondenternas bakgrundsinformation jämfördes med demografin i Helsingfors, Esbo och Åbo kan slutsatsen dras att den äldre åldersgruppen (över 65 år) var överrepresenterad i frågeformulärsresultaten (tabell 4). Det verkar som om den äldre generationen var mer intresserad av att svara på frågeformuläret än den yngre generationen, vilket ofta är trenden när det gäller postenkäter. Det kan förekomma en viss systematisk snedvridning på grund av den överrepresenterade äldre generationen. Eftersom det dock inte förekom några betydande statistiska skillnader i resultaten mellan respondenterna i den äldre åldersgruppen (över 65 år) och andra åldersgrupper, så kan vi anta att överrepresentationen av den äldre åldersgruppen troligtvis inte har påverkat frågeformulärsresultaten.

Saknade data

I frågeformulärsdata förekom partiellt bortfall, vilket innebär att vissa respondenter inte hade besvarat varje fråga. Majoriteten av respondenterna hade dock besvarat alla frågorna. I en postenkät är det inte möjligt att kontrollera svaren på samma sätt som i en internetundersökning, där det är möjligt att utforma undersökningen på ett sådant sätt att respondenten måste besvara alla frågor.

I vissa frågor är det begripligt att antalet svar är färre. Detta kan vara fallet till exempel när det gäller frågor om kännedom om det rörledningsprojekt som genomfördes 2010–2012, eller konsekvenserna av det planerade projektet. Vissa personer kan välja att inte svara, om de känner att de inte har någon åsikt om frågan eller att den inte är relevant för dem. Det noterades att det saknades vissa värden även i frågor där alternativet "Jag kan inte svara" fanns tillgängligt. De saknade värdena verkade vara slumpmässiga.

Ett beslut fattades att göra en tillgänglighetsfallanalys som inkluderade alla tillgängliga data från 304 respondenter. Inga imputationsmetoder användes för att se till att antalet tillgängliga fall var tillräckligt stort. Som ett resultat av den valda metoden varierar antalet svar på varje fråga. Antalet svar och saknade svar på varje fråga presenteras i tabell 5. På frågorna 6, 10, 11, 13 och 14 har saknade svar beräknats som ett genomsnitt från alla uttalanden i frågan och variationen visas inom parentes. På fråga 9 och 10 förväntades ett svar ifall svaret på fråga 8 var positivt. På fråga 13 och 14 förväntades ett svar om respondenten lämnade ett svar på fråga 12 som antydde att projektet skulle medföra positiv och/eller negativ konsekvenser. På fråga 19 kunde respondenten lämna ytterligare kommentarer, om han/hon ville kommentera något. När det gällde frågor där svar förväntades från alla respondenter var antalet saknade svar i hela undersökningen i genomsnitt 3 % och som högst 9 % av alla svar. Vid kors-

tabuleringar av två variabler användes parvis uteslutning och hänsyn togs endast till enheter där respondenten hade besvarat var och en av de analyserade frågorna.

Tabell 5. Totalt antal svar och saknade svar för varje fråga i frågeformuläret

Fråga	Totalt antal svar	Förväntat antal svar	Antal saknade svar i förhållande till förväntat antal svar
Fråga 1	297	304	7
Fråga 2	303	304	1
Fråga 3	301	304	3
Fråga 4	303	304	1
Fråga 5	298	304	6
Fråga 6	300* (genomsnitt)	304	4* (min 2–max 8)
Fråga 7	295	304	9
Fråga 8	298	304	6
Fråga 9**	184	196	12
Fråga 10**	189	196	7
Fråga 11	280* (genomsnitt)	304	24* (min 21–max 28)
Fråga 12	299	304	5
Fråga 13***	167* (genomsnitt)	176	9* (min 6–max 13)
Fråga 14***	113* (genomsnitt)	123	10* (min 2–max 13)
Fråga 15	292	304	12
Fråga 16	298	304	6
Fråga 17	296	304	8
Fråga 18	296	304	8
Fråga 19 (ytterligare kommentarer)	76	-	-

* Genomsnittligt värde beräknat med utgångspunkt i saknade svar för alla uttalanden i frågan
 ** Svar på fråga 9 och 10 förväntades endast om svaret på fråga 8 var positivt
 *** Svar på fråga 13 och 14 förväntades endast om respondenten lämnade ett svar på fråga 12, som antydde att projektet skulle medföra positiv och/eller negativ konsekvenser.

På frågor där det förväntade antalet svar var 304 presenteras antalet faktiska svar i diagrammet med versalen N (t.ex. N=301 anger att antalet svar på frågan var 301). På frågor där det förväntade antalet svar var färre än 304 (fråga 9, 10, 13 och 14) presenteras antalet svar med en liten n-bokstav. I analysen av resultaten tas hänsyn till variationen i antalet respondenter.

Osäkerhetskällor

Saknade respondenter och data kan förvränga resultaten, om bortfallet inte fördelas slumpmässigt. Variation i antalet respondenter per fråga och möjligheten att vissa frågor kan ha uppfattats på olika sätt av olika respondenter kan orsaka osäkerheter i analysen av resultaten.

I fråga 11 ombads respondenterna att ange sin åsikt gällande olika uttalanden om Nord Stream 2-projektet och relaterade aktiviteter. Två av uttalandena frågade om de allmänna åsikterna om Nord Stream 2-projektet som en helhet ("Jag har än så länge ingen åsikt om projektet" och "Min allmänna åsikt om Nord Stream 2-projektet är positiv"). Det förekom inkonsekvens i svaren, vilket kan tyda på att frågorna delvis hade uppfattats på ett annat sätt än avsett.

Medan endast 64 respondenter angav att de hade en åsikt om Nord Stream 2-projektet (samtyckte inte med uttalandet "Jag har än så länge ingen åsikt om projektet"), så samtyckte totalt 155 respondenter med uttalandet "Min allmänna åsikt om Nord Stream 2-projektet är positiv". Man skulle kunna anta att respondenter som inte har någon åsikt om projektet skulle ha svarat "Vet ej" på uttalandet om den allmänna åsikten, men så var inte fallet. Inkonsekvensen kan delvis förklaras av snedvridning p.g.a. social önskvärdhet, dvs. att respondenterna har en tendens att besvara frågor på ett sätt som ses som positivt av andra eller som respondenten tror att han/hon förväntas svara, genom att samtycka till uttalandena. Det är möjligt att respondenterna har uppfattat uttalandena på ett annat sätt än avsett och därför har svarat på ett inkonsekvent sätt. Vissa personer kan ha tänkt endast på Nord Stream 2-projektrelaterade

aktiviteter som planeras äga rum i Finland, medan andra har tänkt på Nord Stream 2 ur ett bredare europeiskt perspektiv. På grund av inkonsekvens är det inte möjligt att få en entydig bild av den allmänna åsikten som respondenterna har om Nord Stream 2-projektet endast utifrån den här specifika frågan.

I fråga 14 fanns det ett misstag i svarsalternativet i frågeformuläret på finska. I fråga 13 om den negativa konsekvensen av projektet, var ett av alternativen "0=Ingen negativ konsekvens eller obetydlig negativ konsekvens". I fråga 14 skulle motsvarande svarsalternativ ha skrivits "0=Ingen positiv konsekvens eller obetydlig positiv konsekvens", men på grund av ett misstag stod det "0=Ingen positiv konsekvens eller obetydlig negativ konsekvens". Ändå fanns det en sifferskala under varje svarsalternativ från 0 till 3, och baserat på resultaten, kan det antas att det här misstaget inte har påverkat det sätt som respondenterna har svarat på, eftersom respondenterna i förklaringen till frågan också klart och tydligt ombads att bedöma eventuella positiva konsekvenser som projektet kan medföra.

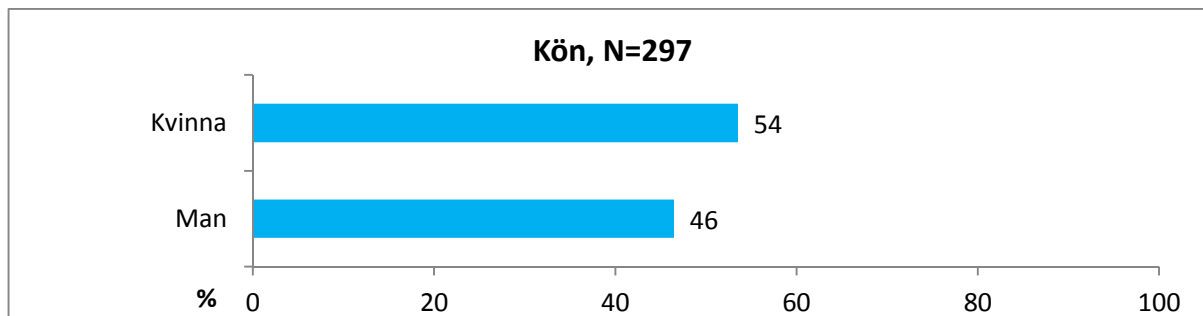
Beskrivningarna av fråga 7, 15, 16 och 17 innehöll information om uppskattade konsekvenser av Nord Stream-projektet som genomfördes 2010–2012 och beskrivningen var att konsekvenserna huvudsakligen var kortvariga eller obetydliga, medan den enda negativa förändringen som orsakats av det nämnda projektet var ökningen av fartygstrafik. Eftersom en övervakning av konsekvenserna av Nord Stream-projektet har gjorts, så fattades ett beslut att ge information om resultaten till respondenterna. Beskrivningarna i början av frågorna kan ge intrycket att de skulle påverka respondenternas åsikter. Detta var fallet speciellt med fråga 17, där det nämndes att två befintliga Nord Stream-rörledningar inte hade orsakat några betydande konsekvenser på yrkesfisket, men respondenterna tillfrågades om de ändå var oroad över konsekvenserna av Nord Stream 2 på yrkesfisket. Det är möjligt att utformningen av frågorna på det här sättet har styrt respondenterna att svara på ett visst sätt. Detta kan ha påverkat särskilt de respondenter som tenderar att svara på ett socialt önskvärt sätt. Social önskvärdhet innebär att respondenten omedvetet kan söka efter ledtrådar om hur han/hon ska svara på "rätt" sätt, i syfte att svara på ett sätt som han/hon tror är önskvärt av den person som ställde frågan. Social önskvärdhet kan leda till att en person med en neutral åsikt väljer ett alternativ som tar mer ställning. I de övriga kommentarerna kritiserade sju av respondenterna att de ansåg att vissa av frågorna var ledande. Det kan antas att dessa respondenter inte på samma sätt har påverkats av snedvridning på grund av social önskvärdhet, eftersom de är medvetna om problemet. Om respondenter anser att frågorna verkar vara ledande, kan det trots allt vara en källa till irritation, särskilt för de respondenter som har en kritisk åsikt om frågeformuläret. Det kan leda till att de svarar ännu mer kritiskt än de annars skulle ha gjort. Som vi kan se i resultaten i fråga 15 till 18, finns det ett stort antal av både de respondenter som ändå är oroad över konsekvenserna eller tycker att de är betydande, och de som inte är oroliga för eventuella konsekvenser. Samtidigt fanns det också många respondenter som inte kunde uttala sin åsikt om dessa frågor.

Målet med frågeformuläret var att få information om åsikter och farhågor hos invånarna angående Nord Stream 2. En möjlig källa till osäkerhet i ett sådant här frågeformulär kan vara att vissa farhågor inte uppmärksammas. Även om personer som är mer oroad om ett problem troligtvis kommer att uttrycka sin åsikt och besvara frågeformuläret, så kan det antas att de respondenter som har nåtts av frågeformuläret har lyft fram huvudsakliga problem och farhågor hos människor.

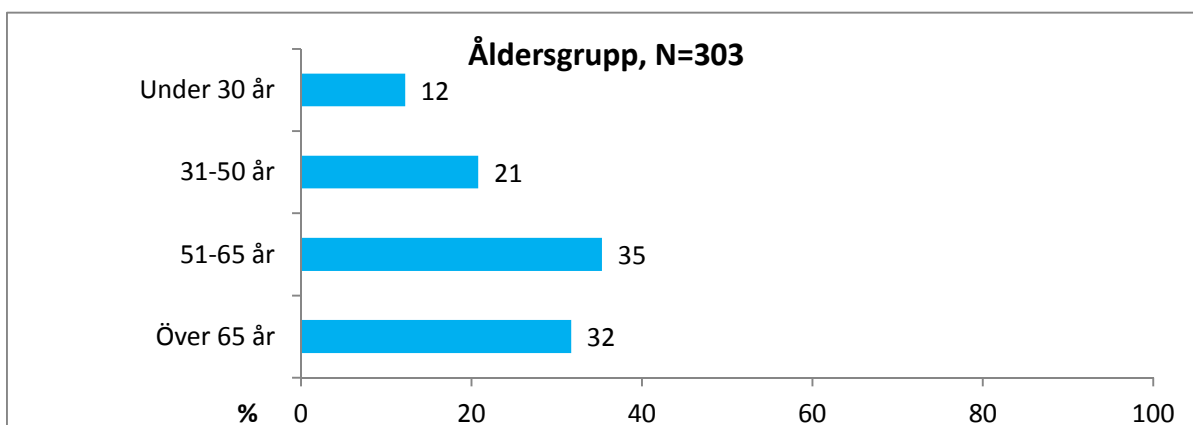
3. RESULTAT

I de frågor där det förväntade antalet svar var 304, presenteras antalet faktiska svar i diagrammet med hjälp av den stora bokstaven N. Angående frågorna, där det förväntade antalet svar var mindre än 304, presenteras antalet svar med hjälp av den lilla bokstaven n.

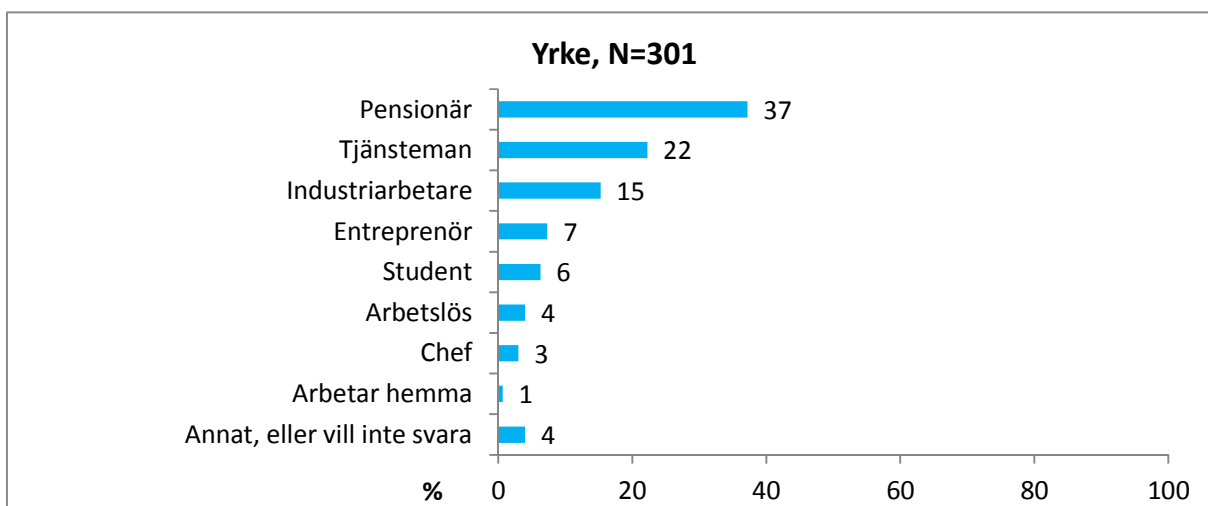
3.1 Bakgrundsinformation om respondenterna

Figur 1. Könsfördelning hos respondenterna.

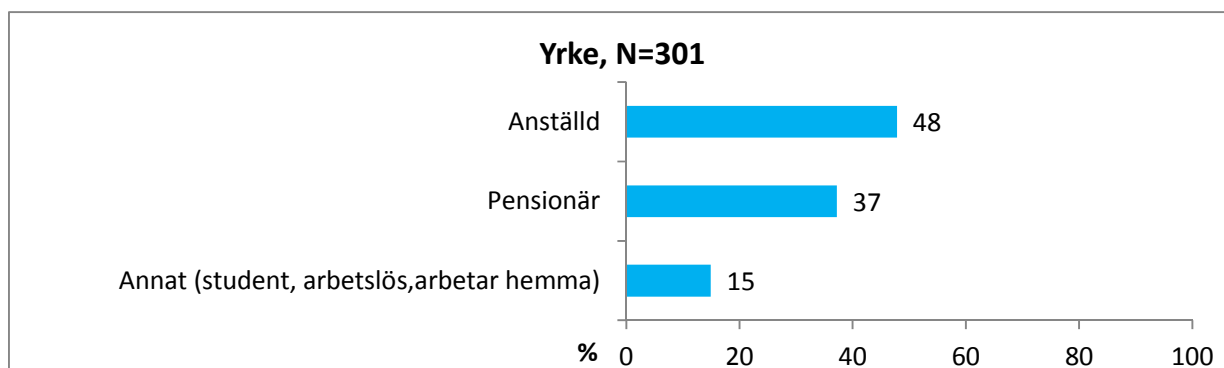
Figur 2. Åldersfördelning hos respondenterna.

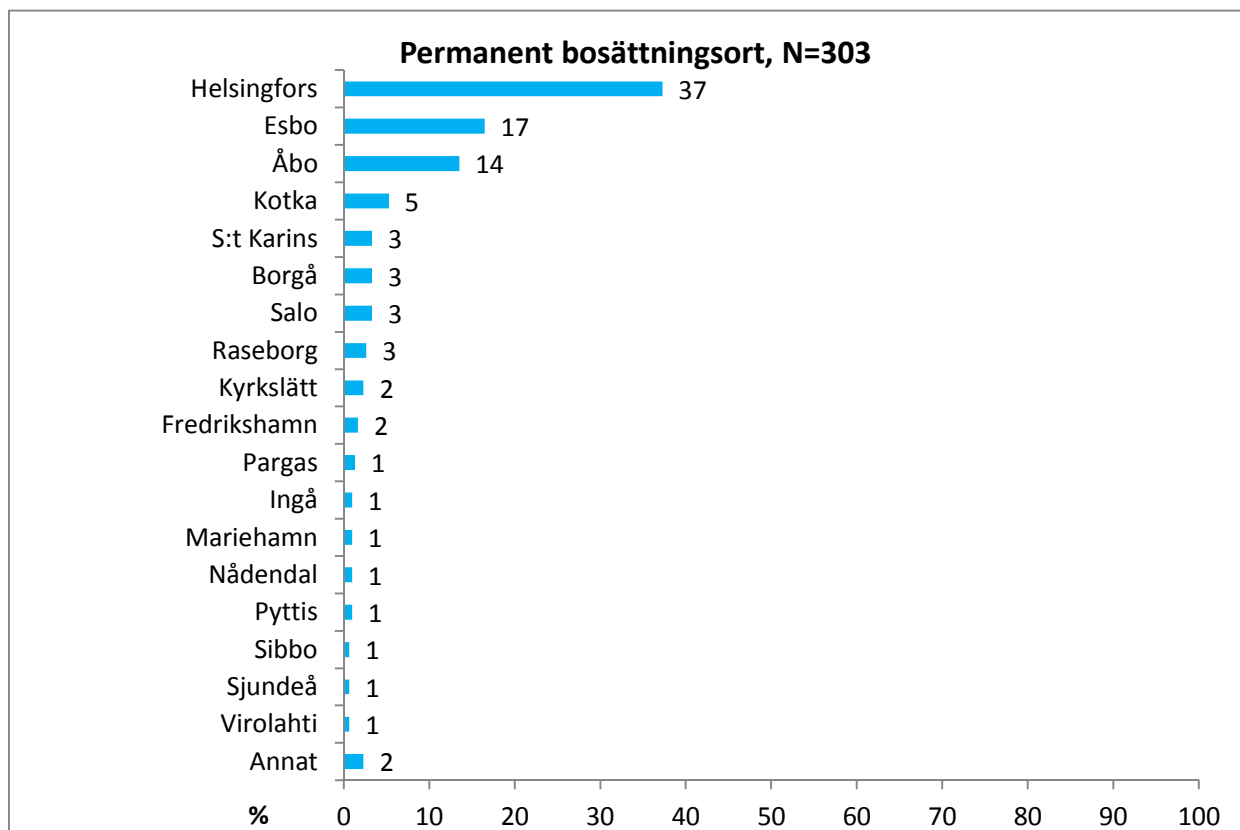
Figur 3. Yrken hos respondenterna.

Eftersom antalet svar i vissa yrkeskategorier var väldigt lågt (figur 3), så kombinerades nio ursprungliga kategorier till tre klasser för att möjliggöra ytterligare statistisk analys. De tre klasserna som presenteras i figur 4 är: "anställd" (bestående av "tjänsteman", "industriarbetare", "entreprenör" och "chef"), "pensi-

ionär" (bestående av "pensionär") och "övrigt" (bestående av "student", "arbetslös", "arbetar hemma" och "annat"). Av respondenterna var 48 % anställda, 37 % var pensionärer och 15 % representerade gruppen "annat" (figur 4).

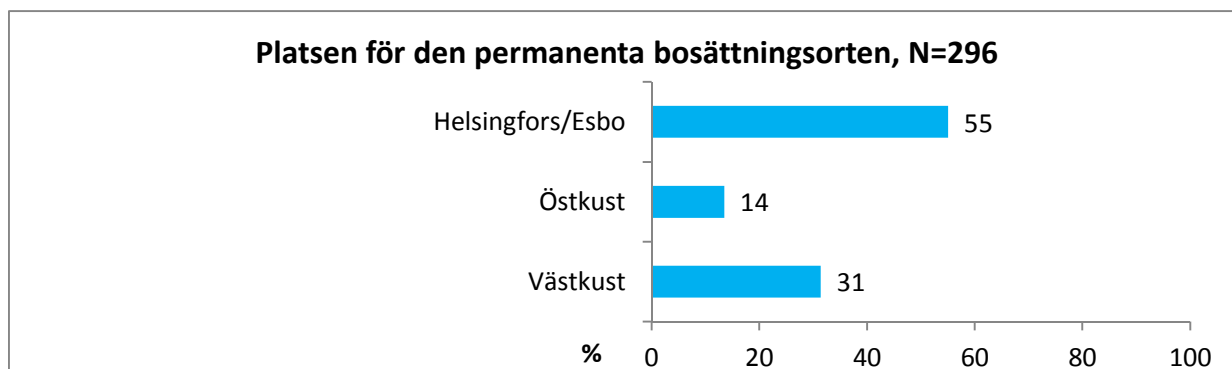
Figur 4. Yrken hos respondenterna, kombinerade klasser.

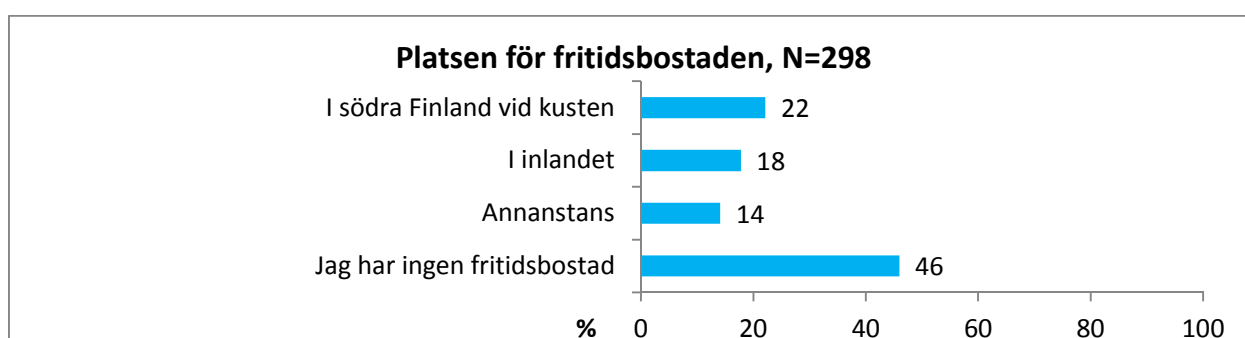
Figur 5. Orterna för respondenternas permanenta bostäder.

Över hälften av respondenterna hade sin permanenta bostad antingen i Helsingfors eller Esbo, de största städerna i Finland som ligger i huvudstadsregionen, medan resten av svaren var utspridda (figur 5). Eftersom endast ett fåtal svar togs emot från flera kommuner så kombinerades svaren om permanent bostad tillsammans i tre klasser: de som bor i Helsingfors/Esbo, på östkusten eller på västkusten i södra Finland (figur 6). Alla kommuner som ligger öster om Helsingfors placerades i kategorin "Östkusten" (Fredrikshamn, Kotka, Lovisa, Borgå, Pyttis, Sibbo och Virolahti) och de som ligger väster om Helsingfors i kategorin "Västkusten" (Föglö, Hangö, Ingå, S:t Karins, Kimitoön, Kyrkslätt, Kökar, Lemland, Mariehamn, Nådendal, Pargas, Raseborg, Salo, Sagu, Sjundeå och Åbo). Respondenter som hade valt "annat" som placering av sin permanenta bostad (N=8) utelämnades från de kombinerade klasserna eftersom det inte var möjligt att veta den exakta placeringen av bostaden. Endast en fjärdedel av respondenterna

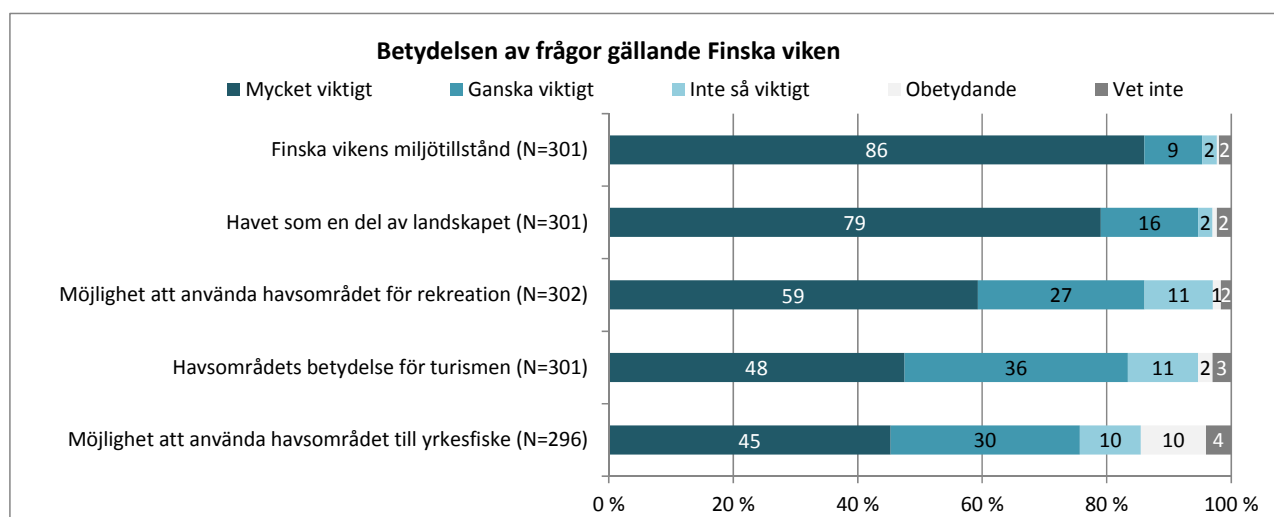
hade ett fritidshus vid kustlinjen i södra Finland, medan nästan hälften av invånarna inte hade något fritidshus alls (figur 7).

Figur 6. Platsen för den permanenta bosättningsorten hos respondenterna, kombinerade klasser.

Figur 7. Platsen för fritidsbostaden hos respondenterna.

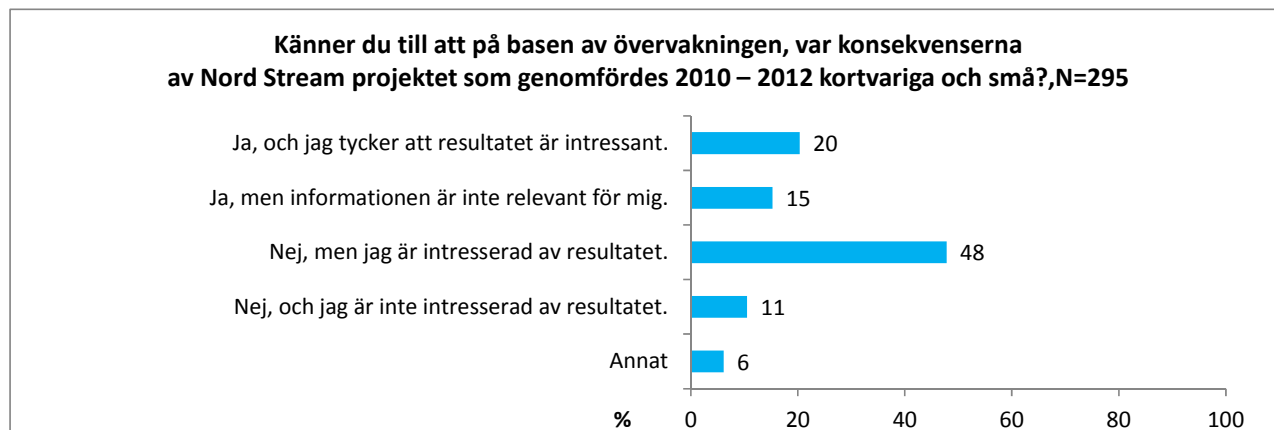

Figur 8. Respondenternas åsikter om frågor relaterade till Finska viken.

Respondenterna ansåg att miljön i Finska viken och havet som en del av landskapet var mycket viktigt (figur 8). I uttalanden med en statistiskt signifikant avvikelse i variabeln "kön", så betygsattes havets betydelse som en del av landskapet och havsområdets betydelse för turism, högre av kvinnor. Det fanns också en statistisk signifikant avvikelse mellan respondenterna i olika åldersgrupper när det gällde havsområdets betydelse för turismen. Mer än hälften av respondenterna över 50 år ansåg att havsområdets betydelse för turismen var mycket viktigt. Svaren från respondenter under 30 år varierade jämfört med andra åldersgrupper. Elva procent av respondenterna under 30 år kunde inte ange sin åsikt, medan den här siffran endast var några få procent i andra åldersgrupper. Allmänt sett ansågs betydelsen av Finska

viken när det gäller turism, rekreation och yrkesfiske som mycket viktigt, även om det ansågs vara mindre viktigt än betydelsen gällande miljötillstånd och landskap.

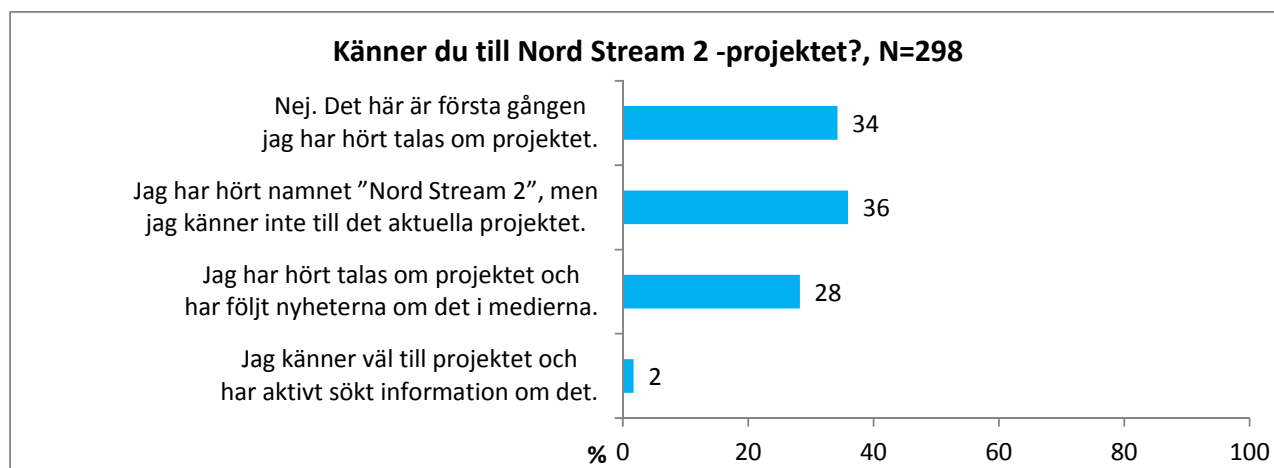
De miljömässiga konsekvenserna av Nord Streams rörledningssystem som anlades 2010–2012 har övervakats sedan 2010 i de finska och estniska ekonomiska zonerna (ett område i internationella vatten), och resultaten av övervakningen har publicerats på Nord Streams webbplats. Medan endast en tredjedel av respondenterna var medvetna om övervakningsresultaten, var närmare 70 % av respondenterna intresserade av dem (figur 9). Tjugo respondenter (6 %) som svarade på kategorin "annat" ifrågasatte trovärdigheten av övervakningsresultaten, på grund av att övervakningsperioden var för kort för att kunna dra slutsatser om konsekvenserna och kritiserade att resultaten bara fanns på engelska.

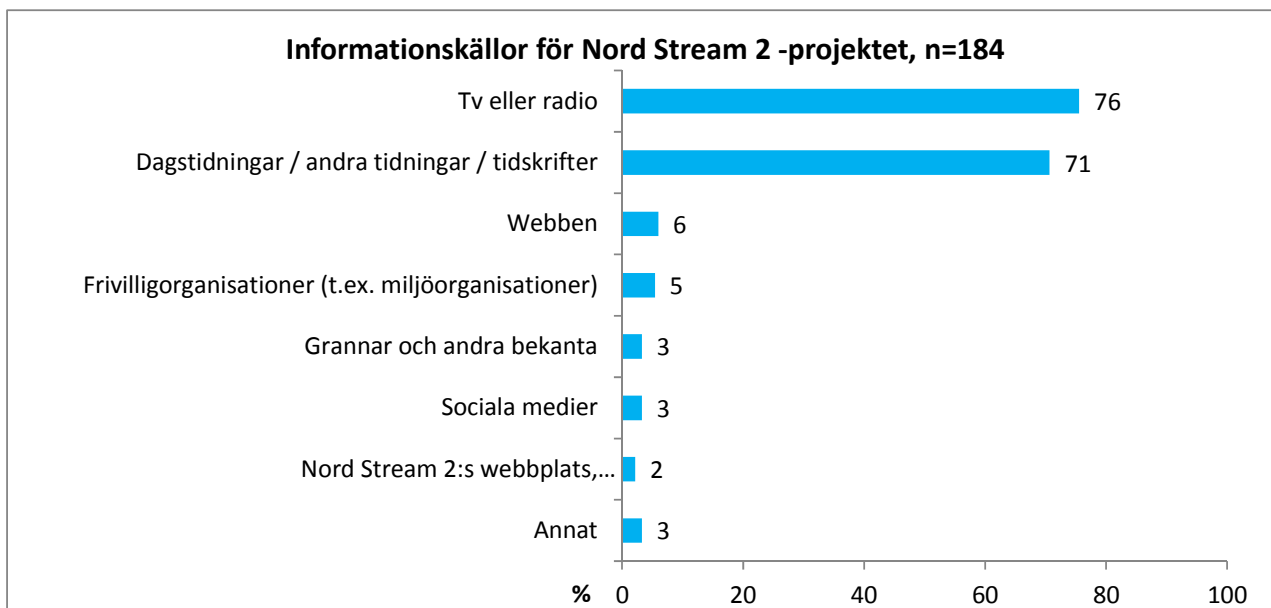
Figur 9. Respondenternas kännedom om miljöövervakningsresultaten från Nord Stream som anlades 2010–2012.

3.2 Kännedom och åsikt om det planerade Nord Stream 2-projektet

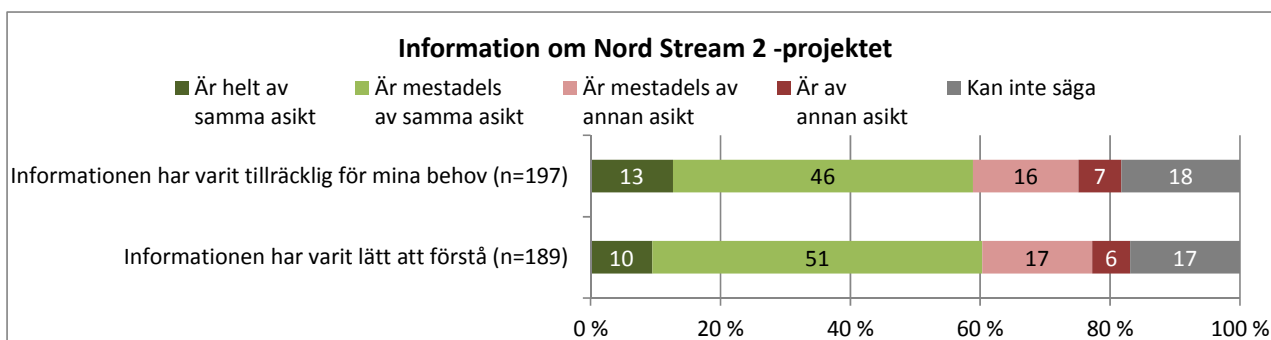
För en tredjedel av respondenterna var frågeformuläret och medföljande informationsblad den första gången de hade hört talas om Nord Stream 2 (figur 10). Trettio procent av respondenterna kände till projektet och hade följt det i media, men trots det hade endast två procent aktivt sökt information om det. De huvudsakliga informationskällorna var TV, radio, dagstidningar eller tidskrifter (figur 11). Majoriteten av respondenterna tyckte att den tillgängliga informationen var enkel att förstå och tillräcklig för deras behov (figur 12). Cirka en fjärdedel av respondenterna var dock mer kritiska och ansåg att den tillgängliga informationen var otillräcklig och svår att förstå (figur 12).

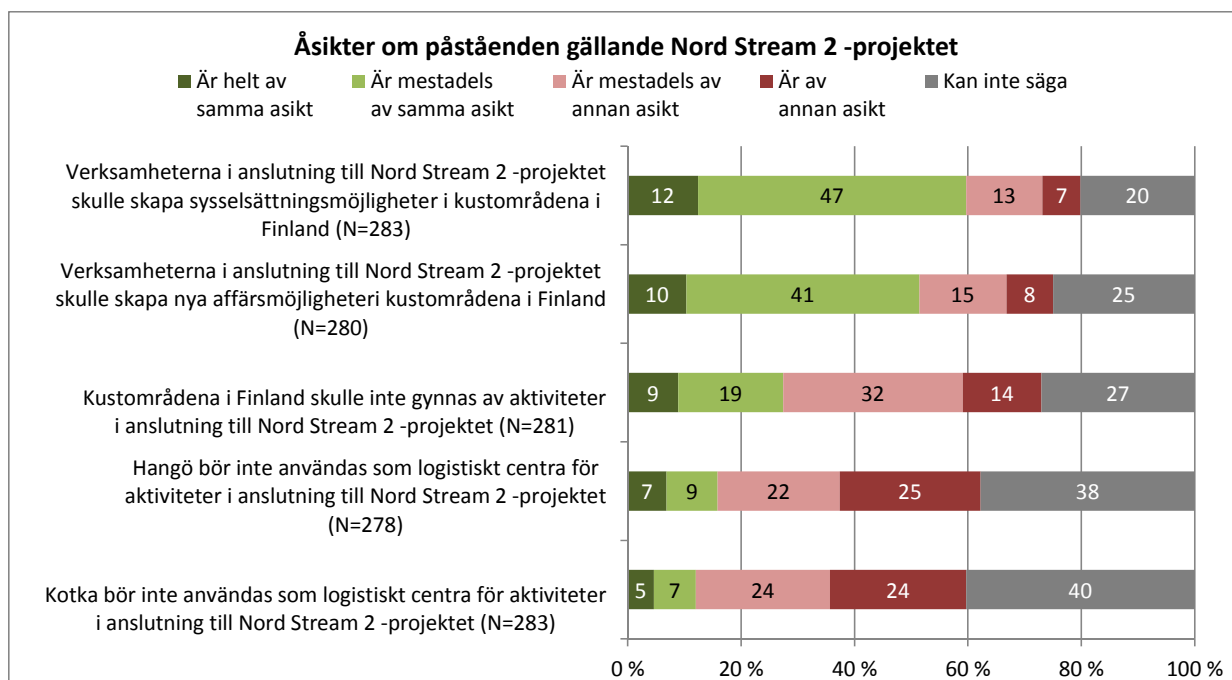
Figur 10. Respondenternas kännedom om Nord Stream 2.

Figur 11. Informationskällor för Nord Stream 2.

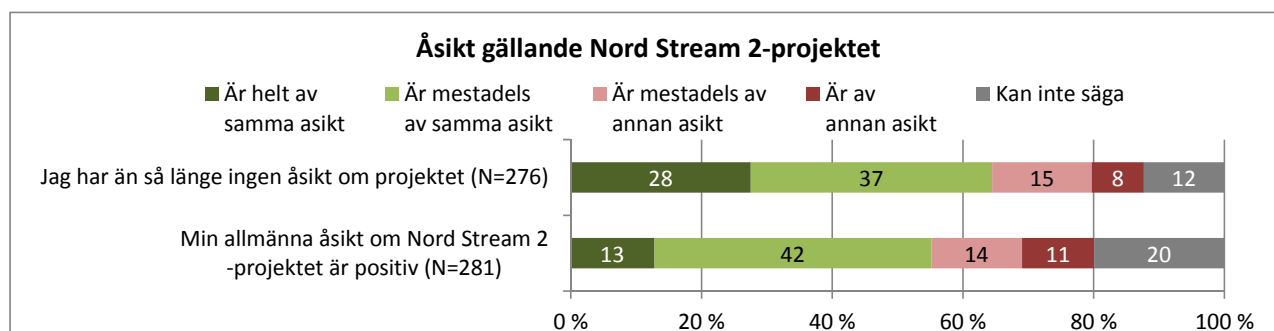
Figur 12. Respondenternas åsikter gällande informationen om Nord Stream 2.

Figur 13. Respondenternas åsikter om påståenden gällande Nord Stream 2.

Respondenterna ombads ange sin åsikt om påståenden angående de planerade Nord Stream 2-projektrelaterade aktiviteterna i Finlands kustområden (figur 13). Cirka hälften av respondenterna hade en positiv åsikt om möjliga jobb- och affärsmöjligheter som Nord Stream 2-projektrelaterade aktiviteter skulle skapa i Finland (samtyckte med påståendena). Hälften av respondenterna stödde idén att använda Hangö och Kotka som logistiska centrum för verksamhet relaterad till projektet (samtyckte inte med påståendena). Det fanns dock även ett relativt stort antal "Vet inte"-svar i varje påstående, vilket kan reflektera svårigheten med att bedöma påståendena, om respondenten känner att hon/han inte har tillräckligt med kunskap om frågan. Detta är förstäligt med tanke på att en tredjedel av respondenterna hade hört talas om projektet för första gången när de tog emot frågeformuläret, och en tredjedel hade hört talas om namnet men kände inte till det aktuella projektet (figur 10).

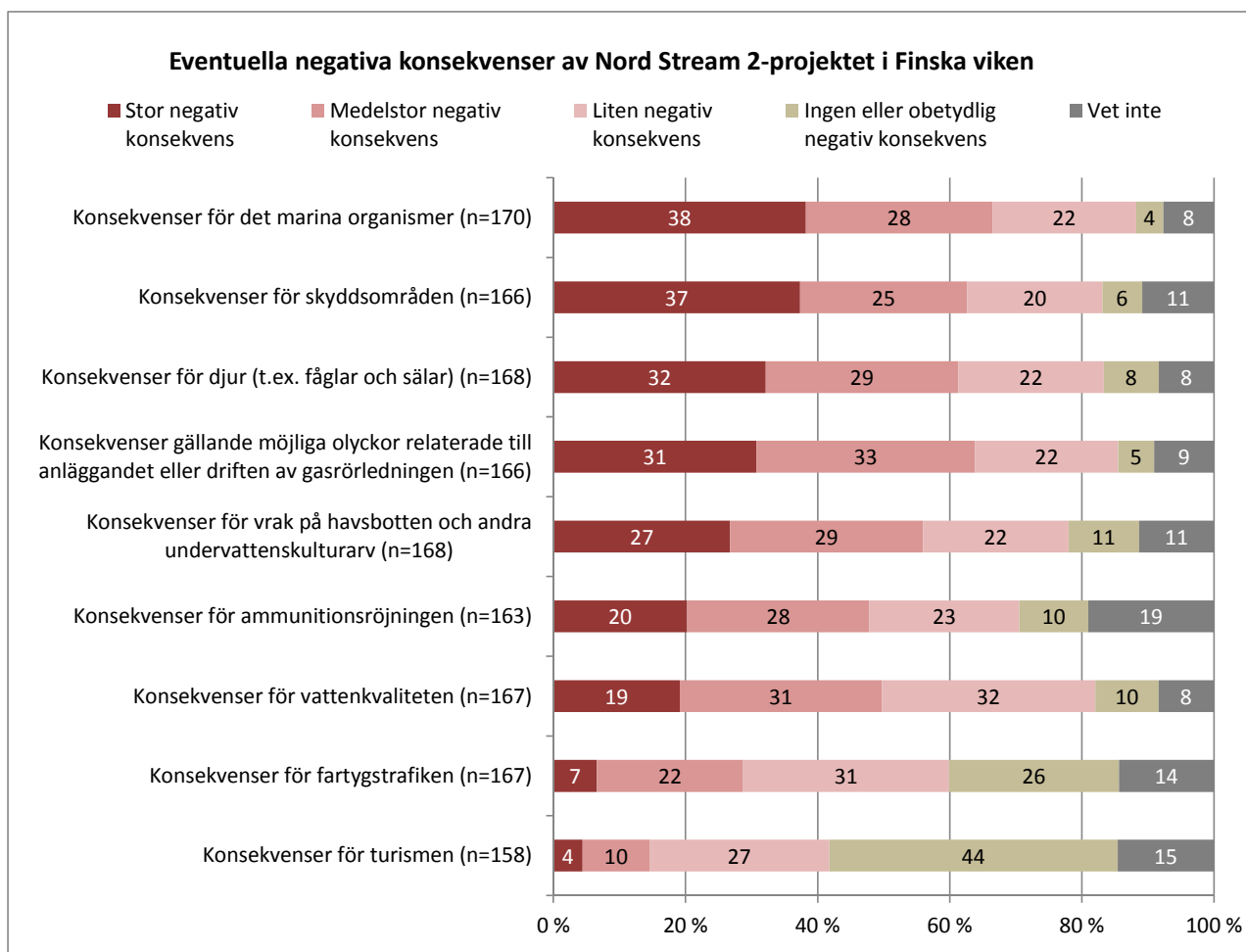
Medan tjugotre procent av respondenterna hade en åsikt om Nord Stream 2 (samtyckte inte med påståendet " Jag har än så länge ingen åsikt om projektet", så hade sextiofem procent av respondenterna inte någon åsikt än (figur 14). Samtidigt uppgav dock mer än hälften av respondenterna (55 %) att deras allmänna åsikt om projektet är positiv. Man skulle kunna anta att respondenter som inte har någon åsikt om projektet skulle ha svarat "Vet inte" på påståenden gällande den allmänna åsikten, men så var inte fallet. Efter korstabulering av svaren från alla respondenter som hade besvarat båda påståendena, avslöjade analysen att hälften av alla respondenter med en åsikt om projektet (n=64) uppgav att deras allmänna åsikt om projektet var positiv, och hälften hade en negativ allmän åsikt. Endast en fjärdedel av alla respondenter som uppgav att de inte hade någon åsikt (n=170) valde alternativet "Vet inte", medan femtioåtta procent av dem hade en positiv åsikt och arton procent hade en negativ åsikt. Även bland de respondenter som inte kunde svara på om de hade en åsikt om projektet eller inte (n=28), så uppgav en tredjedel att deras allmänna åsikt var positiv. Inkonsekvensen i svaren på de två påståendena kan tyda på svårigheten att bilda en allmän åsikt om projektet, som är komplext och har många dimensioner.

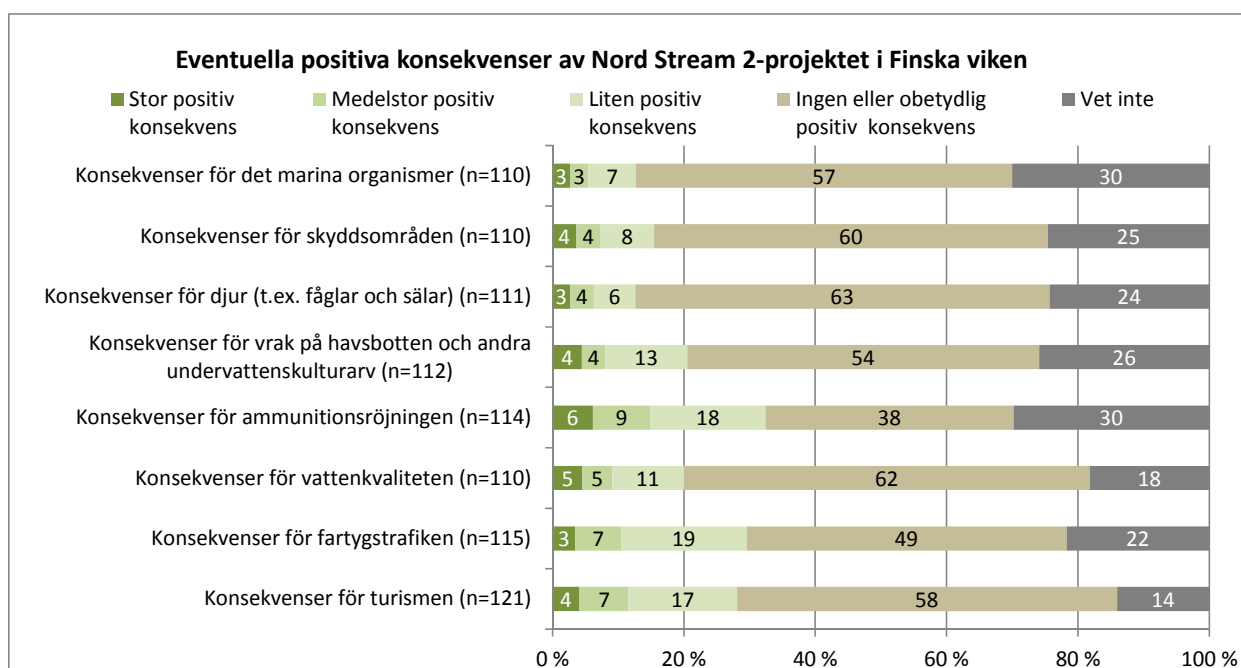
Figur 14. Respondenternas åsikter om påståenden gällande Nord Stream 2-projektet.

När respondenterna tillfrågades om sin åsikt om eventuella konsekvenser av Nord Stream 2-rörledningen i Finska viken, så var oron för eventuella negativa konsekvenser större än för eventuella positiva konsekvenser som projektet skulle kunna medföra (figur 15 och 16). Den mest negativa uppfattningen hos respondenterna rörde eventuella konsekvenser för det marina livet, skyddsområden, djur och konsekvenser vid eventuella olyckor i samband med gasrörledningar (figur 15). När det gäller påståenden med en statistiskt signifikant avvikelse i variabeln "kön", så var kvinnliga respondenter mer oroadade över negativa konsekvenser relaterat till röjning av krigsmateriel, det marina livet, skyddsområden och djur. Respondenterna kunde också skriftligt beskriva andra farhågor de hade, relaterat till eventuella negativa konsekvenser av projektet. Tjugotvå respondenter lämnade ytterligare kommentarer som rörde oro över nationell säkerhet, risker för terrorism, politiska konsekvenser av projektet och Rysslands roll.

Ett färre antal respondenter förväntade sig eventuella positiva konsekvenser för Finska viken, men de positiva uppfattningarna var i huvudsak kopplade till röjning av krigsmateriel, fartygstrafik och turism (figur 16). Fjorton respondenter lämnade en kommentar på eventuell positiv konsekvens av projektet, relaterat till arbetstillfällen, ökad miljöövervakning av havsbotten och ekonomiska fördelar för länder som är involverade i projektet. I första hand var det de respondenter som uppgav att projektet kommer att medföra både negativa och positiva konsekvenser som trodde att projektet skulle medföra såväl positiva som negativa konsekvenser relaterat till fartygstrafik, röjning av krigsmateriel och turism.

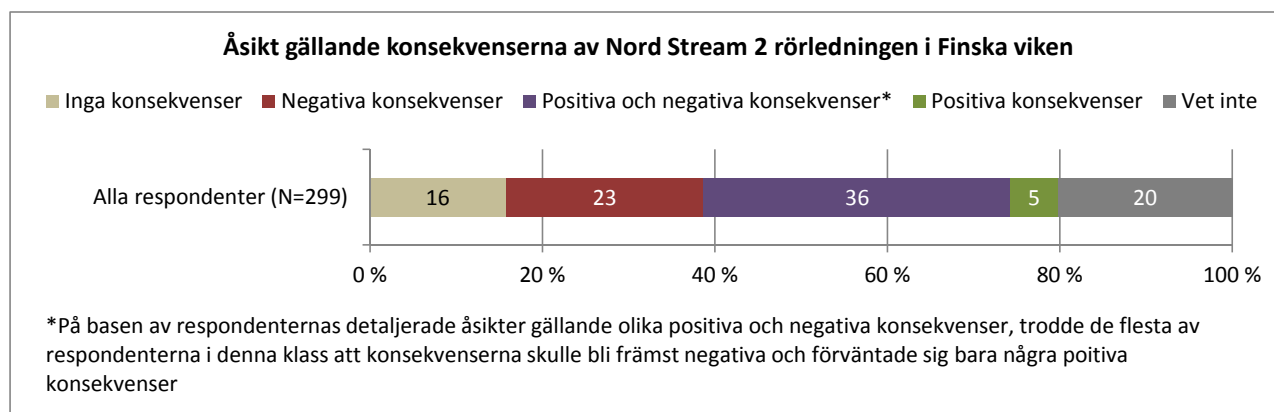

Figur 15. Respondenternas åsikter om negativa konsekvenser av Nord Stream 2-projektet i Finska viken.

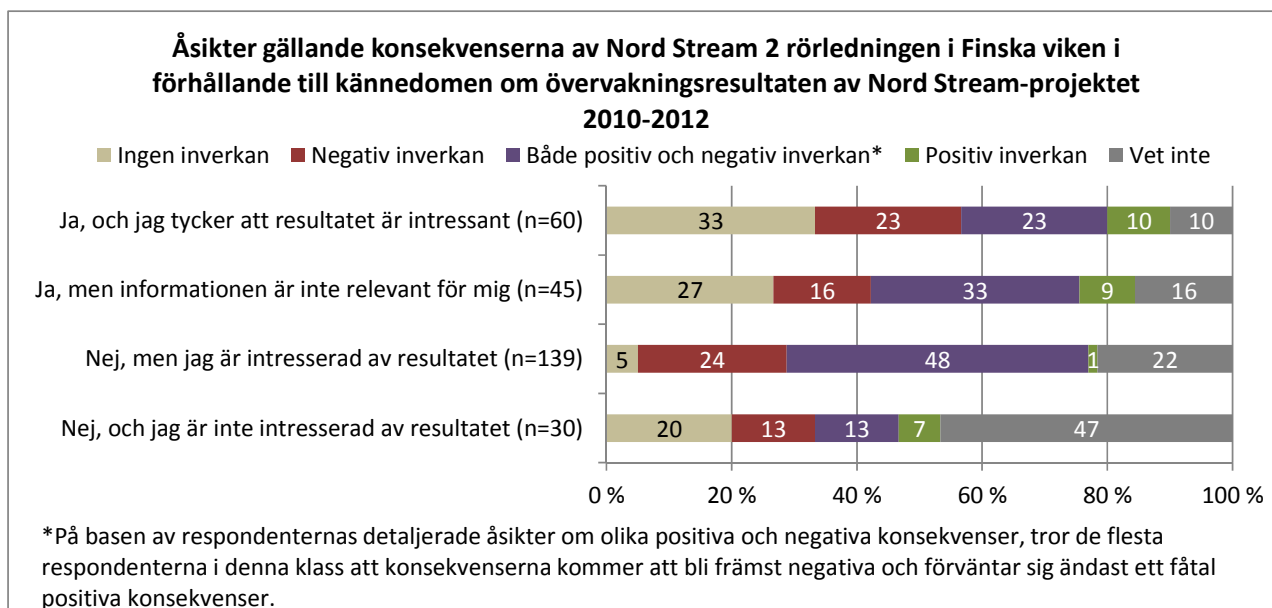
Figur 16. Respondenternas åsikter om positiva konsekvenser av Nord Stream 2-projektet i Finska viken.

Respondenternas åsikter om Nord Stream 2 skulle medföra konsekvenser för Finska viken eller inte varierade (figur 17). Sexton procent av respondenterna trodde att Nord Stream 2 inte skulle medföra någon konsekvens i Finska viken, 23 % förväntade sig att konsekvensen skulle vara enbart negativ, 5 % enbart positiv och 20 % kunde inte uttala sig. Trettiosex procent ansåg att konsekvenserna skulle vara både negativa och positiva. När resultaten av iakttagelserna i figur 15 och 16 analyserades mot olika svars-klasser, visade det sig att över hälften av respondenterna som ansåg att konsekvenserna skulle vara både positiva och negativa, var oroade över stora eller måttliga negativ konsekvenser, medan positiva konsekvenser i huvudsak förväntades vara små eller obetydliga. Således orsakade eventuella negativa konsekvenser mer oro bland respondenterna jämfört med de förväntningar som skapats av eventuella positiva konsekvenser av projektet.

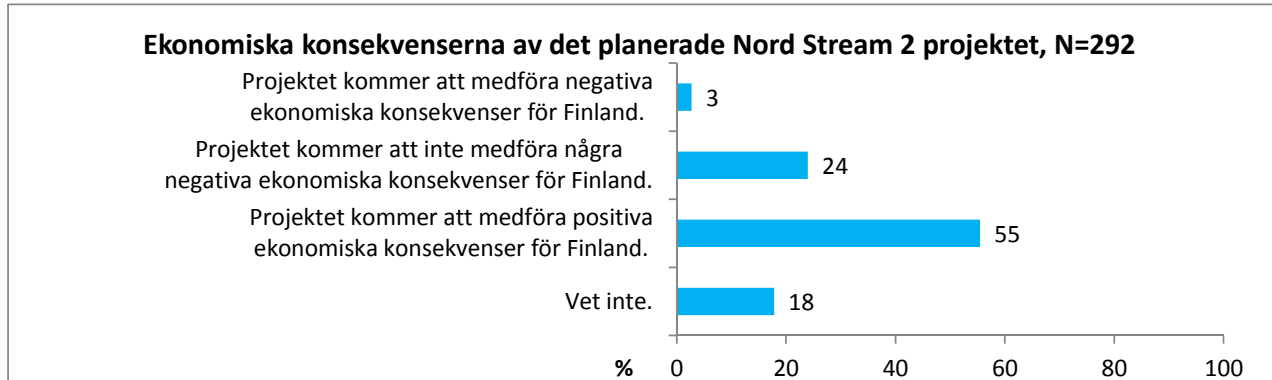
Figur 17. Alla respondenters åsikter om konsekvenser av Nord Stream 2-projektet i Finska viken.

När respondenternas åsikter om Nord Stream 2-rörledningen i Finska viken analyserades i förhållande till respondenternas kännedom om resultaten av miljökonsekvensövervakningen av Nord Stream-projektet som genomfördes 2010–2012, så fanns det statistiskt signifikanta skillnader mellan respondenter med olika kunskapsnivåer (chi-kvadrattest) (figur 18). Baserat på resultaten så var personer som kände till miljöövervakningsresultaten angående konsekvenserna av de befintliga Nord Stream-rörledningarna mindre oroade över eventuella negativa konsekvenser av Nord Stream 2. Mest skeptiska var den grupp människor som hade varit intresserade av övervakningsresultaten, men inte kände till dem, eftersom sjuttiofyra procent av respondenterna i den här gruppen förväntade sig att negativa konsekvenser skulle uppstå. Information om övervakningsresultaten verkar minska orosnivån för eventuella negativa konsekvenser. När resultaten granskas bör man dock tänka på att vissa av svarsklasserna är relativt små i förhållande till de större.

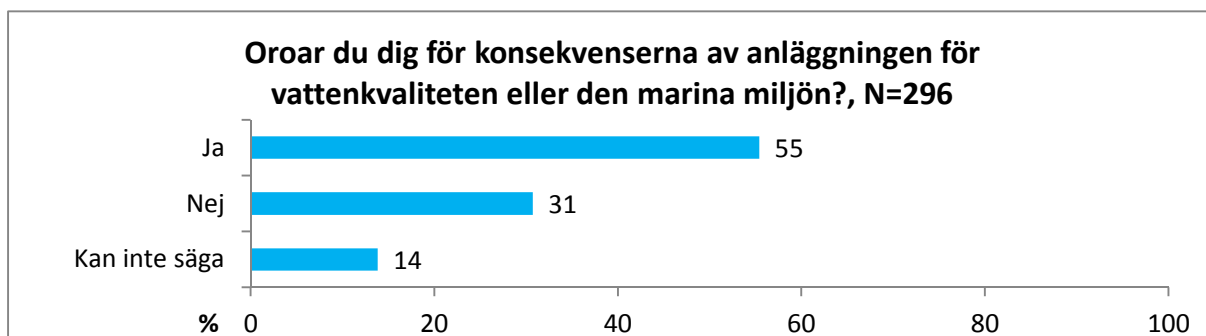
Figur 18. Respondenternas åsikter om konsekvenser av Nord Stream 2 i Finska viken i förhållande till deras kännedom om miljöövervakningsresultaten från Nord Stream som anlades 2010–2012. Diagrammet inkluderar inte svaren från de 16 personer som valde kategorin "annat" i frågan om kännedomen om miljöövervakningsresultaten.

Över hälften (55 %) av respondenterna ansåg att Nord Stream 2 skulle medföra positiv ekonomisk konsekvens för Finland, medan 3 % ansåg att konsekvensen skulle vara negativ och 24 % ansåg att projektet inte skulle medföra någon betydande konsekvens (figur 19).

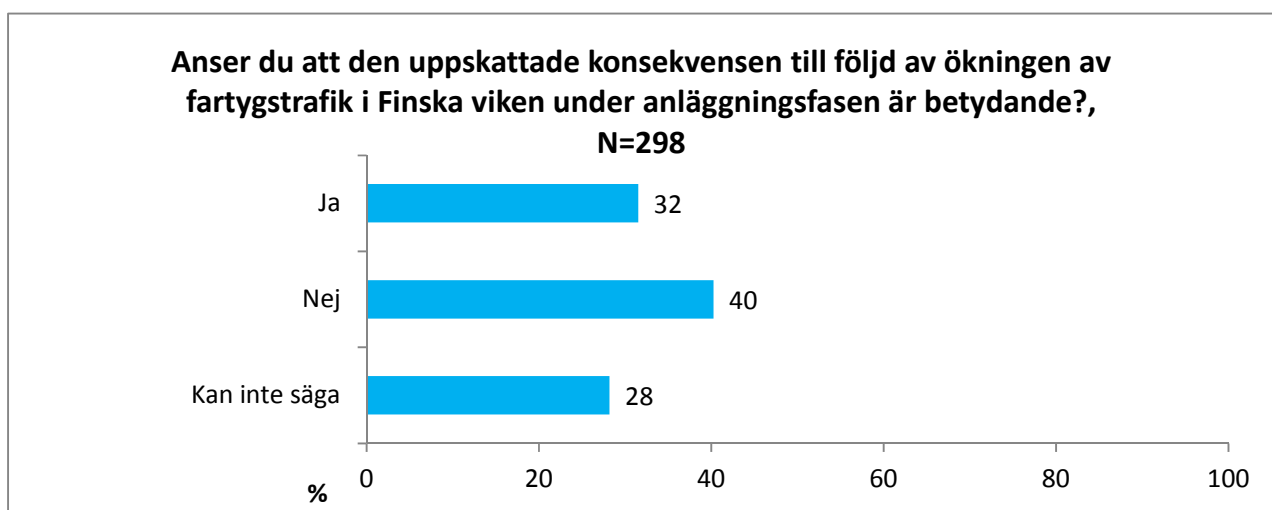
Figur 19. Respondenternas åsikter om ekonomiska konsekvenser av Nord Stream 2-projektet i Finland.

Respondenterna ombads uppge sin åsikt om konsekvenserna från anläggningsarbetet på vattenkvaliteten och vattenlevande organismer (figur 20), konsekvenser från ökad fartygstrafik (figur 21) och konsekvenserna från rörledningarna för fisket i Finska viken (figur 22). De kunde ange att de tyckte att konsekvenserna var betydande eller oroande på en allmän nivå eller personlig nivå. De flesta av respondenterna var oroade över konsekvenserna på en allmän nivå, medan 2–3 % av respondenterna var personligen oroade. Svaren från alla respondenter som uttryckte att de var oroade över konsekvenserna, vare sig det var en personlig eller allmän oro, kombinerades i analysen under en enskild kategori "Ja". Respondenterna hade också en möjlighet att uttrycka sitt resonemang kring oron i kommentarer, som har summerats i texten under figurerna. I kommentarerna förklaras respondenternas personliga farhågor kring projektet. Det bör noteras att även om respondenterna hade informerats om resultaten från miljöövervakningen av den Nord Stream-rörledning som anlades 2010–2012 och uppskattningen av konsekvensernas omfattning (i huvudsak små och lokala), så uttryckte många respondenter ändå sin oro över eventuella konsekvenser av Nord Stream 2.

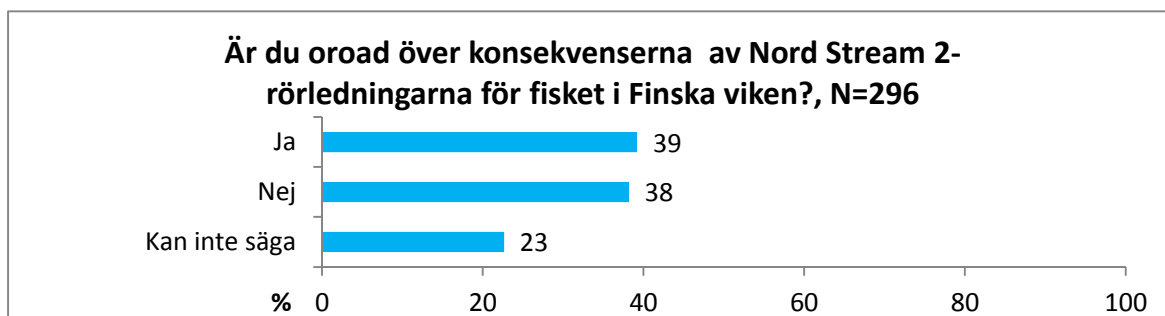
Figur 20. Respondenternas åsikt om rörledningens konsekvenser för vattenkvalitet och vattenlevande organismer.

Anläggningen av rörledningarna orsakade mest oro, eftersom över hälften av respondenterna (55 %) var oroad över konsekvenserna för vattenkvalitet och vattenlevande organismer (figur 20). Det fanns 14 övriga kommentarer angående konsekvenser av rörledningarnas anläggning på vattenkvalitet och det marina livet. Respondenterna uttryckte oro över eventuella rörledningsolyckor, konsekvenser för fiskar, däggdjur och fisket och trovärdigheten i övervakningsresultaten. En respondent var också oroad över eventuella konsekvenser av rörledningarnas anläggning på dykningen om verksamheten skulle försämra vattenkvaliteten och lyfta farliga ämnen från havsbotten.

Figur 21. Respondenternas åsikt om förväntad konsekvens av ökad fartygstrafik under anläggningsfasen.

En tredjedel av respondenterna ansåg att konsekvenserna av ökad fartygstrafik under anläggningsfasen var betydande, medan nästan en tredjedel inte kunde ange sin åsikt (figur 21). Det fanns 10 ytterligare kommentarer angående konsekvenserna av ökad fartygstrafik som rörde eventuella konsekvenser för yrkesfiske, segling, ruttändringar och olyckor med oljetankers som resulterar i nedsmutsning av kustområdena.

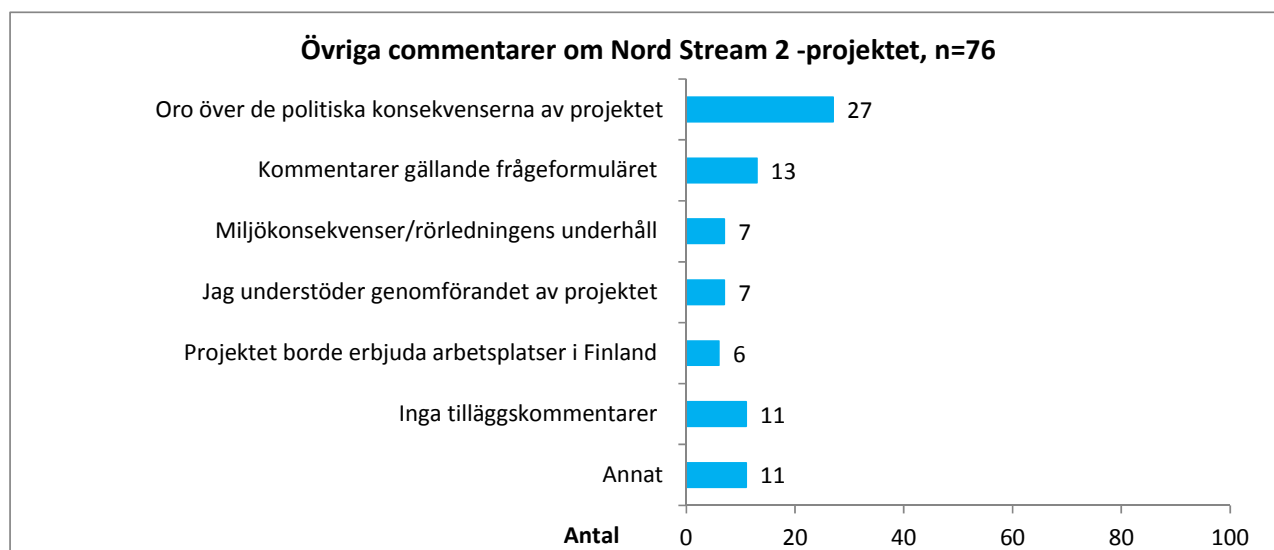
Figur 22. Respondenternas åsikt om påverkan av rörledningarna på yrkesfisket i Finska viken.

Medan en fjärdedel av respondenterna inte kunde ange sin åsikt om rörledningarnas konsekvenser för fisket, så var resten av respondenterna jämnt fördelade i de som var oroade och de som inte var oroade över frågan (figur 22). Tio respondenter lämnade kommentarer om konsekvenserna för fisket. De uttryckte oro över eventuella långsiktig konsekvenser för fisken och det marina livet och eventuell minskning i habitatet. Några få respondenter kritiserade utformningen av frågan och trovärdigheten i övervakningsresultaten.

3.3 Övriga kommentarer

I slutet av frågeformuläret hade respondenterna möjlighet att inkludera ytterligare kommentarer om Nord Stream 2. Totalt skrev 76 respondenter kommentarer. Kommentarer delades upp i kategorier, som presenterades i figur 23. Eftersom det totala antalet svar endast var 76, baseras diagrammet på frekvenser, inte procentandelar.

Den största andelen kommentarer (n=27) i en enskild kategori relaterade till "Oro över de politiska konsekvenserna av projektet" och i synnerhet Rysslands roll. Vissa respondenter kritiserade undersökningen för att vara syftesorienterad. Miljöpåverkan och frågor om rörledningsunderhåll togs också upp, medan några kommentarer betonade behovet av att anställa lokalt och inte använda utländska arbetare. Endast nio procent av kommentarerna uttryckte ett direkt stöd till genomförandet av projektet. Exempel på ytterligare kommentarer listas under diagrammet.

Figur 23. Övriga kommentarer från respondenter om Nord Stream 2.

Exempel på övriga kommentarer. De ursprungliga kommentarerna är på finska och översättning på svenska ges inom parentes efter varje kommentar.

Oro över de politiska konsekvenserna av projektet

"Miksi välittäisimme kaasua alueemme läpi (sekä maa, että vesi)? Eikö Ukrainasta jo opittu, ettei Venäjän kaasua (öljyä) pidä vuotaa maamme läpi?"

[Varför ska vi förmedla gas genom vårt område (både land och hav)? Har vi inte lärt oss från fallet Ukraina att rysk gas (olja) inte bör strömma genom vårt land?]

"Poliittisesti hanke on suunnattu Ukrainaa vastaan eristämällä se kaasun toimittajana marginaaliin. Ei vakauta Eurooppaa vaan hyödyttää yksinomaan Venäjää. Ei hyvä myös balteille. Käsittämätön veto Saksalta!?"

[Politiskt sett är projektet avsett mot Ukraina genom att marginalisera landet som en gasleverantör. Detta stabiliserar inte Europa, utan gynnar endast Ryssland. Inte heller är bra för det baltiska folket. Ett otroligt drag från Tyskland!?!]

"Epästabili ja käytökseltään ennakoimaton Venäjä on aina riski. He voivat aina laittaa putken venttiilit kiinni. Samoin Venäjän sotilaallisen aktiivisuuden lisääntyminen on riski. Suomelle ja NATO:lle. Energiantarpeiden tyydyttämiseen tulisi käyttää muita keinoja varsinkin kun energiateknologiat kehittyvät (aurinko, bio etc.) nopeasti."

[Ett instabilt och oförutsägbart Ryssland är alltid en risk. De kan alltid stänga rörledningsventilerna. Likaså är den ökande militära aktiviteten av Ryssland en risk. För Finland och för NATO. Vi bör titta på andra källor för att täcka våra energibehov, särskilt som energitekniker utvecklas snabbt (sol, biomassa etc.)]

“Vastustan hanketta koska: Itämeren tila huolestuttaa näiden putkien rakentamisen myötä, taloudellinen, poliittinen ja sotilaallinen tila. Hankkeessa ei ole mukana (osakkaana) muita Itämeren maita kuin Saksa.”

[Jag motsätter mig projektet eftersom: den konsekvens som rörledningsanläggningen kan ha på Östersjön, ekonomin, politiken och säkerheten är oroande. Projektet inkluderar inte (som partner) länder kring Östersjön, förutom Tyskland.]

“Hanke voi vaikuttaa Suomen ja Itä-Euroopan maiden poliittiseen asemaan.”

[Projektet kan ha en inverkan på den politiska situationen i Finland och de östeuropeiska länderna.]

“Venäjän suhde Ukrainaan ja energiantuotanto painostuskeinona mietityttää. Vaikka kyseessä on kaupallinen hanke, sen tulisi ehdottomasti edistää energiaturvallisuutta ja EU:n ja Venäjän välistä vakautta. Nykyinen terrorismiuhka lisääntyy eri puolilla maailmaa. On täysin mahdollista, että Venäjään vihamielisesti suhtautuvat keksivät tehdä tuhojaan yllättäen jolloin olemme vaaravyöhykkeellä! Haluaisin, että mieluummin merialueita puhdistetaan kuin lisätään sinne tavaraa, joka ei sinne kuulu!”

[Ryska relationer med Ukraina och användning av energiproduktionen som ett sätt att sätta press ger en tankeställare. Även om detta är ett kommersiellt projekt så bör det definitivt förbättra energisäkerheten och stabiliteten i ryska och europeiska relationer. Det aktuella terroristhotet ökar i olika delar av världen. Det är helt möjligt att de som är fiendliga mot Ryssland plötsligt få för sig att börja härja, och då vi är i farozonen! Jag skulle föredra att havsområden städas upp snarare än att lägga ned saker som inte hör hemma där!]

“Putken rakentamisessa on ainakin 2 näkökulmaa. Putken rakentaminen ja sijoittaminen teknisesti ja siihen liittyvät vaikutukset Itämeren ympäristön tilaan saattavat olla vähäiset kuten saatekirjeessänne toteatte. Toinen näkökulma liittyy asiaan, jota YVA:ssa ei huomioida, eli että putket saattavat tulla politiikan teon välineiksi ja näiden vaikutusten arviointi tulisi myös ottaa huomioon. Yhteistyö on usein hyvä lähtökohta ja että kaikki osapuolet hyötyvät. Hyvä on jos putki tuo työpaikkoja.”

[Anläggningen av rörledningen har minst två sidor. Tekniskt sett så kan anläggningen och placeringen av rörledningen och den påverkan som är associerad med detta när det gäller tillståndet i Östersjön vara mindre betydande som anges i introduktionsbrevet. Den andra synpunkten gäller en fråga som inte har beaktats i miljökonsekvensbedömningen, det vill säga att rörledningarna kan bli verktyg i det politiska spelet och den här inverkan bör också bedömas och övervägas. Samarbete är ofta en bra utgångspunkt och att alla parter gynnas. Det är bra om rörledningen ger sysselsättning.]

Kommentarer gällande frågeformuläret

“Hanke pitää ehdottomasti haudata. Kysely on tarkoitushakuinen ja äärimmäisen epäasiallinen.”

[Det här projektet måste definitivt begravas. Frågeformuläret är egennyttig och extremt olämplig.]

“Tällä hetkellä minulla on niin vähän tietoa hankkeesta, että vastaisin kysymyksiin tavallisena asukkaana, en valitettavasti voisi kommentoida laajampi tai ammattimaisempi.”

[Vid den här tidpunkten har jag så lite kunskap om projektet att jag skulle vilja besvara frågorna som en vanlig bofast och tyvärr kan jag inte kommentera bredare eller mer professionellt.]

“Vähäisistä vaikutuksista ja ei merkittävistä vaikutuksista haluaisin tietää enemmän. Tuollaiset sanamuodot ovat vähättelyjä aina.”

[Jag skulle vilja veta mer om de mindre och försumbara konsekvenserna, inte om de betydande konsekvenserna. Den typen av formulering tonas alltid ner.]

“Tämä kysely oli johdattelleva ja pyrki ohjaamaan vastaajaa antamaan hankkeen kannalta myönteisiä asioita. Turvallisuus- ja talouspoliittiset vaikutukset on sivuutettu tässä kyselyssä täysin. Pitkällä täh-

täimellä hankkeella on erittäin kielteiset vaikutukset sekä Euroopan että erityisesti Suomen taloudelle ja riippumattomuudelle. Hanke ei siis ole Suomen eikä Euroopan etujen mukainen."

[Den här undersökningen var ledande och avsedd att styra respondenten att ställa positiva saker om projektet. Konsekvenser som rör säkerhet, ekonomi och politik har helt utelämnats i undersökningen. På längre sikt har projektet mycket negativ inverkan på ekonomin och Europas oberoende och i synnerhet Finland. Med andra ord är projektet inte av intresse för Finland eller Europa.]

Miljökonsekvenser/rörledningens underhåll

"Maakaasu on vain väliaikainen ratkaisu, jossain vaiheessa on pakko siirtyä käyttämään uusuituvia luonnonvaroja. Ihmisten työllistäminen ja taloudelliset edut ovat suuri plussa, mutta olen silti huolissani meren tilasta ja sitä mieltä, ettei ihmisten tarvitse koskea kaikkeen. "Att du kan göra något betyder inte alltid att du bör göra det."

[Naturgas är bara en tillfällig lösning. Vid någon punkt kommer det att bli nödvändigt att i stället börja använda förnybara resurser. Människors sysselsättning och den ekonomiska nyttan är ett stort plus, men jag är fortfarande oroad över tillståndet i havet, och anser att människor inte behöver lägga sig i överallt. "Att du kan göra något betyder inte alltid att du bör göra det."]

"Hyvä juttu, jos taloudelliset vaikutukset ovat suotuisia, mutta luonto on lähellä sydäntä ja huoli sen vahingoittumisesta hankkeen myötä on suuri, samaten onnettomuudet ynnä muut kertaluontoiset riskit ja niiden huolellinen harkitseminen. Toisaalta, jos tätä ehdottomasti tarvitaan, niin ei kai siinä sitten yhden ihmisen sana paljoa paina."

[Detta är en bra sak, om de ekonomiska konsekvenserna är positiva, men naturen är mycket viktig för mig, och det finns en stor oro att den kommer att skadas i processen. Liknande olyckor och andra engångsrisker bör övervägas noggrant. Å andra sidan, om detta verkligen är nödvändigt, så är en persons åsikt troligtvis inte så viktig.]

"Kuka korjaa putken pois tai haittavaikutuksen minimointi, kun putki tulee käyttöiän päähän?"

[Vem kommer att ta bort rörledningen och minimera den negativa konsekvenserna när rörledningen når slutet på sin livslängd?]

Jag understöder genomförandet av projektet

"Hyvin suunniteltuna hyvä hanke."

[Detta är ett bra projekt under förutsättning att det är välplanerat.]

"Putket pohjaan vaan."

[Det är bara att lägga ned de där rörledningarna.]

"Hanke positiivinen ja tuonee lisäarvoa + turvallisuutta maallemme! Siis OK!"

[Projektet är positivt och kommer troligtvis att ge mervärde + säkerhet till vårt land! Så, OK!]

Projektet borde ge arbetsplatser i Finland

"Toivottavasti Suomi ja suomalaiset yritykset myös hyötyvät taloudellisesti ja työntekijöitä tarvittaisiin tekemään töitä mitkä liittyvät putken rakentamiseen."

[Jag hoppas att Finland och finska företag också kan få vissa ekonomiska fördelar och att det kommer att behövas personal för att utföra det arbete som är associerat med anläggningen av rörledningen.]

"Mahdolliset työt tulee teettää vain suomalaisella työvoimalla."

[Eventuella arbeten bör endast utföras med finsk arbetskraft.]

4. ÖVERSIKT ÖVER RESULTATEN

Respondenter över 65 år var något överrepresenterade i frågeformulärsresultaten. Över hälften av respondenterna hade sin permanenta bostad antingen i Helsingfors eller Esbo, de största städerna i Finland som ligger i huvudstadsregionen, medan resten av svaren var utspridda. Endast tjugotvå procent av respondenterna hade ett semesterboende vid kusten i södra Finland. Majoriteten av respondenterna ansåg att miljön i Finska viken och havet som en del av landskapet var mycket viktigt.

Endast en tredjedel av respondenterna var medvetna om miljöövervakningsresultaten för den Nord Stream-rörledning som anlades 2010–2012. På frågan om kännedom om Nord Stream 2, hade en tredjedel av respondenterna inte hört talas om projektet innan, medan nästan en tredjedel hade följt nyheter relaterade till detta i media. Trots detta hade endast två procent aktivt sökt information om projektet. TV, radio, tidningar och tidskrifter var de huvudsakliga informationskällorna, som ansågs vara tillräckliga och enkla att förstå för mer än hälften av respondenterna.

Omkring hälften av respondenterna hade en positiv åsikt om eventuella jobb- och affärsmöjligheter som Nord Stream 2-projektrelaterade aktiviteter skulle skapa i Finland, och de stödde också idén att använda Hangö och Kotka som logistiska centrum för verksamheten i samband med projektet. Men ett relativt stort antal svar av typen "Vet inte" i varje uttalande kan återspegla svårigheten att bedöma de eventuella fördelar som projektet kan ha i Finland.

Sexton procent av respondenterna förväntade sig inte att Nord Stream 2 skulle medföra några konsekvenser för Finska viken, medan tjugo procent inte kunde uttala sig. För resten av respondenterna var oron för eventuella negativa konsekvenser större än förväntningen om eventuella positiva konsekvenser. Över hälften av respondenterna som ansåg att konsekvenserna skulle vara både positiva och negativa, var oroliga över stora eller måttliga negativa konsekvenser, medan de positiva konsekvenser främst förväntades vara små eller obetydliga. Den mest negativa uppfattningen hos respondenterna rörde eventuella konsekvenser för det marina livet, skyddsområden, djur och konsekvenserna vid eventuella olyckor i samband med gasrörledningar. Positiva föreställningar var i huvudsak kopplade till röjning av krigsmateriel, fartygstrafik och turism.

Medan hälften av respondenterna förväntade sig att projektet skulle medföra positiva ekonomiska konsekvenser i Finland, så oroade sig respondenterna för konsekvenserna för vattenkvaliteten vid anläggningen av rörledningarna, konsekvenser av ökad fartygstrafik och konsekvenser av rörledningarna för yrkesfisket. Detta trots informationen på frågeformuläret om resultaten från miljöövervakningen av Nord Streams rörledningar som anlades 2010–2012, som bekräftade att konsekvenserna var huvudsakligen kortvariga eller obetydliga. En tredjedel av respondenterna som skrev övriga kommentarer i slutet av frågeformuläret (n=76), oroade sig över de politiska konsekvenserna av projektet, särskilt i förhållande till Ryssland. Övriga kommentarer rörde sig om kritik mot att frågeformulärsinnehållet var syftesorienterat, oro över miljö- och underhållsfrågor samt lokal sysselsättning. Endast nio procent av kommentarerna uttryckte ett direkt stöd till genomförandet av projektet.

**BILAGA 1
FÖLJEBREV, PROJEKTBSKRIVNING OCH
FRÅGEFORMULÄR**

Intended for
Nord Stream 2

Document number
W-PE-EIA-PFI-QST-805-030400SW-02

Date
April 2016

NORD STREAM 2 MILJÖKONSEKVENSBED ÖMNING – ENKÄT FÖR FINLANDS KUSTREGION

Revision **02**
Date **18/04/2016**
Made by **Hanna Herkkola, Venla Pesonen**
Checked by **Antti Lepola**
Approved by **Sakari Salonen**

Ref **W-PE-EIA-PFI-QST-805-030400SW-02**

FÖLJEBREV TILL ENKÄTUNDERSÖKNINGEN FÖR DE BOENDE I KUSTREGIONEN

Bästa mottagare,

Nord Stream 2 AG planerar två undervattensnaturgasledningar i Östersjön. Mer detaljerad information om det planerade projektet finns i projektbeskrivningen på sida 3.

En lagstadgad miljökonsekvensbedömning (MKB) av projektet har inletts, som utförs av Ramboll Finland Oy. Som en del av konsekvenserna bedöms också konsekvenserna för människornas trivsel, hälsa, säkerhet och boende- och livsmiljö. I syfte att utvärdera dessa konsekvenser samlar vi även in information och synpunkter via enkätundersökningar. I Finland görs tre enkäter: en enkät till de boende i Kotkaregionen, en enkät till de boende i kustområdena samt en enkät till yrkesfiskare.

Enligt de nuvarande planerna är avsikten att föreverkliga verksamheter som anknyter till projektets leverantörer, såsom lagring av rör i Hangö. Även i Kotka är avsikten att föreverkliga verksamheter som anknyter till projektets leverantörer, såsom ytbeläggning av rör, lagring av rör samt lagring av stenmaterial.

Enkäten till de boende i kommunerna i kustregionen har delats ut till 2 000 slumpmässigt utvalda hushåll i det område som visas på kartan på baksidan. Alla svar är viktiga för att vi ska kunna bilda oss en så tillförlitlig helhetsbild som möjligt av de boendes synpunkter. Det viktigaste är dina åsikter och synpunkter. Det krävs inga särskilda förkunskaper för att svara.

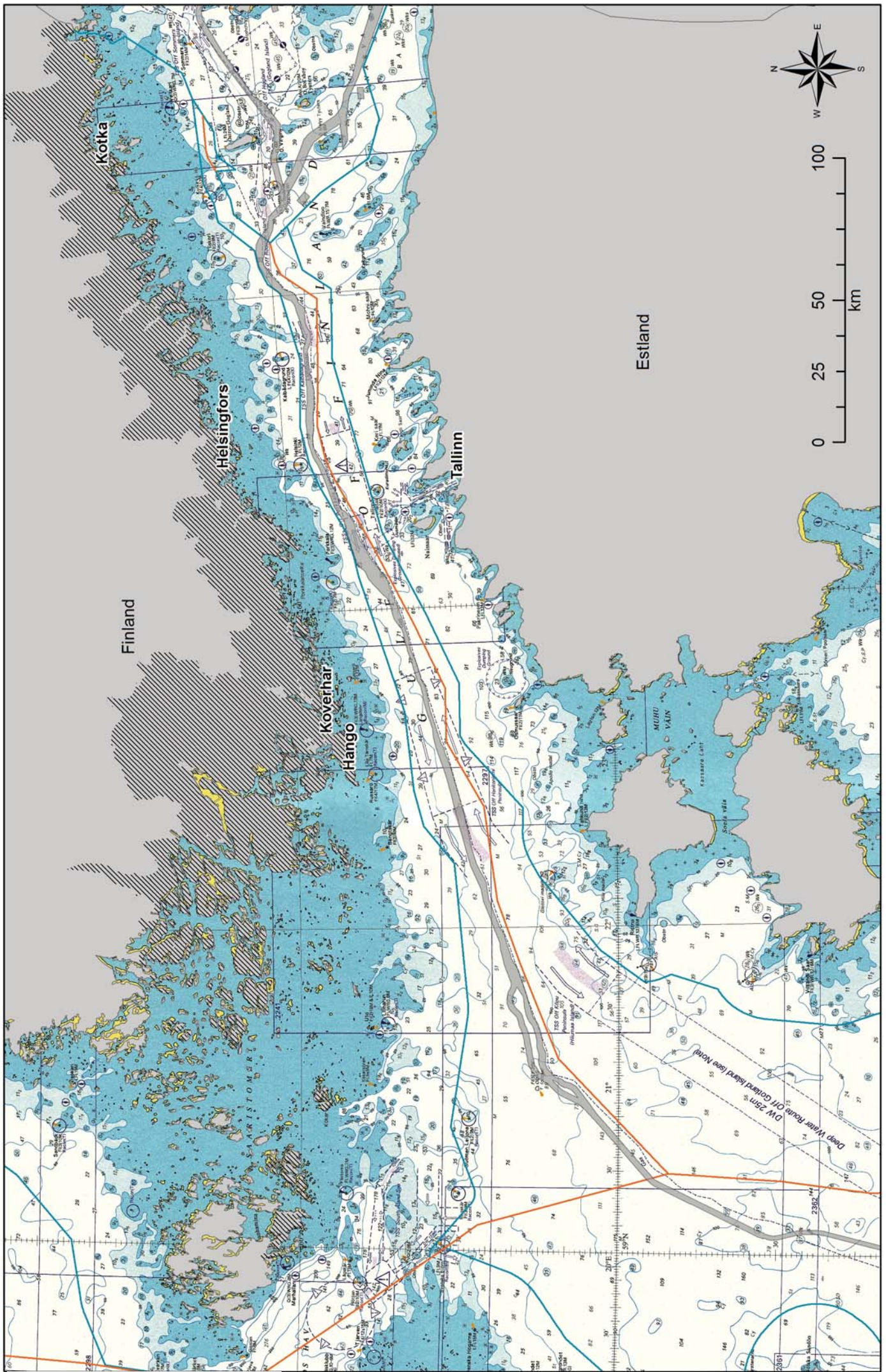
Vi ber dig skicka dina svar senast fredagen den 29.4.2016 i det bifogade svarskuvertet, för vilket portot är betalt. Svar som skickas in senare kan vi tyvärr inte ta i beaktande.

Svaren behandlas konfidentiellt och anonymt och i rapporteringen av resultaten kommer man inte att kunna identifiera enskilda svaranden. Adressuppgifterna används endast för att skicka ut denna enkät. De inkomna svaren behandlas av JP-Postitus Oy, som vidarebefordrar svarsuppgifterna inlästa i elektroniskt format till Ramboll Finland Oy för statistisk analys. Resultaten används som utgångsdata för bedömningen av konsekvenserna.

Tack för ditt svar!

Ytterligare information om enkäten ges av
Sakari Salonen
Ramboll Finland Oy
fornamn.efternamn@ramboll.fi
tfn 020 755 611

Ytterligare information om enkäten ges av
Hanna Herkkola
Ramboll Finland Oy
fornamn.efternamn@ramboll.fi
tfn 020 755 611

Nord Stream 2-projektets bakgrund

Nord Stream 2 består av två naturgasrörledningar som löper parallellt på havsbotten genom Östersjön. Nord Stream 2 naturgasrörledningarna kommer att ha en kapacitet att transportera 55 miljarder m³ rysk naturgas till EU området i åtminstone 50 års tid.

Sträckningarna för de ca 1200 km långa rörledningarna har planerats att gå från Rysslands södra kust av Finska viken via Finland, Sverige och Danmark till Greifswaldsviken i Tyskland. Längden för sträckningen i Finland är 370 km och går i Finlands ekonomiska zon (EEZ) på internationellt vatten. För förverkligandet av projektet behöver Nord Stream 2 tillstånd av länderna inom vars ekonomiska zoner eller territorialvatten rörledningarna löper.

Nord Stream 2 AG är ett bolag som har bildats för planeringen, anläggningen och driften av rörledningarna. De parter som har undertecknat delägaravtal är ryska PJSC Gazprom, de tyska E.ON SE och BASF SE/Wintershall Holding GmbH, brittisk-holländska Royal Dutch Shell plc, österrikiska OMV AG samt franska Engie S.A. Nord Stream 2 ligger i Zug i Schweiz. Projektets preliminära budget är ca 8 miljarder euro och är privat finansierat.

Eftersom EU:s gasefterfrågan inom de närmaste åren kommer att öka samtidigt som EU:s egen produktion och Norges gasreserver kommer att minska betydligt, behöver EU mer än ca 140 miljarder m³ tilläggsimport fram till 2035¹⁾. Transport av naturgas genom Östersjön är ett miljömässigt hållbart och ekonomiskt alternativ för den ökade efterfrågan inom EU. Nord Stream 2 är en direkt förbindelse mellan världens största gasfält och EU:s gasmarknader. Projektet är också ett kompletterande, pålitligt och konkurrenskraftigt tillägg till de nuvarande befintliga gasledningarna.

Nord Stream 2-projektet baserar sig på det under åren 2010–2012 förverkligade Nord Stream rörledningen och dess goda erfarenheter. Under detta projekt lagrade den samarbetspart i Nord Stream projektet som ansvarade för logistiken rören på ett mellanlagersområde som fanns i Hangö hamn och i Mussalo i Kotka skedde både lagring och betongbeläggning av rören. Nord Stream rörledningarnas idrifttagning skedde under 2011 och 2012.

Resultaten av Nord Stream rörledningarnas miljö- och sociala övervakning har påvisat att anläggandet av Nord Stream rörledningen inte medförde några betydande miljökonsekvenser för Östersjön. Övervakningsresultaten från de sex senaste åren har bekräftat att de konsekvenser som anknyter till anläggningen har varit små, lokala och kortvariga. Anläggningen och driften av Nord Stream 2 rörledningarna baserar sig på samma tekniska, högklassiga, etiska, miljö-, arbets- och säkerhetsstandarder som användes i Nord Stream-projektet.

¹⁾ IHS CERA Long-Term Supply and Demand Outlooks to 2040, juli 2015.

NORD STREAM 2 MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING - ENKÄT FÖR FINLANDS KUSTREGION

BAKGRUNDSINFORMATION

1 Kön

Kvinna Man

2 Åldersgrupp

Under 18 år 18 - 30 år 31 - 50 år 51 - 65 år
 Över 65 år

3 Yrke

Chef Tjänsteman Industriarbetare Entreprenör
 Student Pensionär Arbetar hemma Arbetslös
 Annat, eller vill inte svara

4 Permanent bosättningsort (kommuner i bokstavsordning)

Esbo Kimitoön Nådendal Sibbo
 Föglö Kyrkslätt Pargas Sjundeå
 Fredrikshamn Kotka Borgå Åbo
 Hangö Kökar Pyttis Virolahti
 Helsingfors Lemland Raseborg Annat
 Ingå Lovisa Salo
 S:t Karins Mariehamn Sagu

5 Var ligger din fritidsbostad?

I södra Finland vid kusten Någon annanstans i Finland vid kusten I inlandet
 Annanstans, specificera Jag har ingen fritidsbostad Jag vill inte svara

6 Hur viktiga tycker du personligen att följande frågor rörande Finska viken är?

	Mycket viktigt 2	Ganska viktigt 1	Inte så viktigt -1	Obetydande -2	Vet inte
Finska vikens miljötillstånd	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet att använda havsområdet för rekreation (t.ex. båtliv, dykning eller fritidsfiske)	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet att använda havsområdet till yrkesfiske	☐	☐	☐	☐	☐
Havsområdets betydelse för turismen	☐	☐	☐	☐	☐
Havet som en del av landskapet	☐	☐	☐	☐	☐

7 Miljökonsekvenserna av Nord Stream-projektet, som genomfördes 2010 – 2012, har övervakats i sex år i Finlands och Estlands ekonomiska zoner (som ligger på internationellt vatten). Övervakningen har man inte identifierat några betydande konsekvenser. Känner du till att konsekvenserna av detta projekt som genomfördes 2010 – 2012 var kortvariga och små? Du hittar resultatet av övervakningen på webben på www.nord-stream.com/environment/environmental-monitoring/ på engelska.

Ja, och jag tycker att resultatet är intressant.

Ja, men informationen är inte relevant för mig.

Nej, men jag är intresserad av resultatet.

Nej, och jag är inte intresserad av resultatet.

Annat, specificera _____

KÄNNEDOM OM DET PLANERADE PROJEKTET NORD STREAM 2

Nord Stream 2 AG har börjat planera ett rörledningssystem liknande Nord Streams rörledning som byggdes 2010 – 2012. Ytterligare information om Nord Stream 2-projektet finns i det bifogade följebrevet och i projektbeskrivningen.

8 Känner du till Nord Stream 2-projektet?

Nej. Det här är första gången jag har hört talas om projektet. *Gå till fråga 11.*

Jag har hört namnet "Nord Stream 2", men jag känner inte till det aktuella projektet.

Jag har hört talas om projektet och har följt nyheterna om det i medierna.

Jag känner väl till projektet och har aktivt sökt information om det.

9 Om du känner till Nord Stream 2-projektet eller har följt med nyheter om projektet, var har du fått information om det?

Dagstidningar eller andra tidningar / tidskrifter

Tv eller radio

Nord Stream 2:s webbplats eller andra broschyrer eller publikationer från Nord Stream 2

Från webben, var _____

Frivilligorganisationer (t.ex. miljöorganisationer)

Grannar och andra bekanta

Sociala medier, ingen? _____

Annat, specificera _____

10 I vilken grad håller du med om den information du har fått om Nord Stream 2-projektet? Läs påståendena och ange på samma rad i vilken grad du håller med om påståendet genom att sätta kryss i rätt ruta.

	Är helt av samma åsikt 2	Är mestadels av samma åsikt 1	Är mestadels av annan åsikt -1	Är av annan åsikt -2	Kan inte säga
Informationen har varit tillräcklig för mina behov	☐	☐	☐	☐	☐
Informationen har varit lätt att förstå	☐	☐	☐	☐	☐

11 Vad anser du om följande påståenden om Nord Stream 2-projektet?

Du hittar mer information om projektet och ämnen relaterade till projektet i det bifogade brevet och i projektbeskrivningen. Läs varje påstående och ange på samma rad i vilken grad du håller med om påståendet genom att sätta kryss i rätt ruta.

	Är helt av samma åsikt 2	Är mestadels av samma åsikt 1	Är mestadels av annan åsikt -1	Är av annan åsikt -2	Kan inte säga
Jag har än så länge ingen åsikt om projektet.	☐	☐	☐	☐	☐
Verksamheterna i anslutning till Nord Stream 2-projektet skulle skapa nya affärsmöjligheter i kustområdena i Finland.	☐	☐	☐	☐	☐
Verksamheterna i anslutning till Nord Stream 2-projektet skulle skapa sysselsättningsmöjligheter i kustområdena i Finland.	☐	☐	☐	☐	☐
Kustområdena i Finland skulle inte gynnas av aktiviteter i anslutning till Nord Stream 2-projektet.	☐	☐	☐	☐	☐
Kotka bör inte användas som logistiskt centra för aktiviteter i anslutning till Nord Stream 2-projektet.	☐	☐	☐	☐	☐
Hangö bör inte användas som logistiskt centra för aktiviteter i anslutning till Nord Stream 2-projektet.	☐	☐	☐	☐	☐
Min allmänna åsikt om Nord Stream 2-projektet är positiv.	☐	☐	☐	☐	☐

KONSEKVENSER AV NORD STREAM 2-PROJEKTET

12 Vad är din åsikt om den planerade Nord Stream 2-rörledningen i Finska viken?

- Jag tror inte att projektet kommer att få några konsekvenser för Finska viken. *Gå till fråga 15.*
- Jag tror att projektet kommer att ha en negativ inverkan på Finska viken. *Gå till fråga 13..*
- Jag tror att projektet kommer att ha en positiv inverkan på Finska viken. *Gå till fråga 14.*
- Jag tror att projektet kommer att ha både en positiv och en negativ inverkan på Finska viken. *Besvara både fråga 13 och 14.*
- Vet inte. *Gå till fråga 15.*

13 Om du tror att Nord Stream 2-projektet kommer att ha en negativ inverkan på Finska viken, vilka konsekvenser är du orolig för?

	Ingen eller obetydlig negativ inverkan 0	Liten negativ inverkan -1	Medelstor negativ inverkan -2	Stor negativ inverkan -3	Kan inte säga
Inverkan på turismen	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på vattenkvaliteten	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på fartygstrafiken	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på ammunitionsröjningen	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan av det gäller möjliga olyckor relaterade till anläggandet eller driften av gasrörledningen	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på det marina organismer	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på skyddsområden	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på djur (t.ex. fåglar och sälar)	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på vrak på havsbotten och andra undervattenskulturarv	☐	☐	☐	☐	☐
Andra konsekvenser, specificera:	☐	☐	☐	☐	☐

14 Om du tror att Nord Stream 2-projektet kommer att ha en positiv inverkan på Finska viken, vilka effekter förväntar du dig?

	Ingen eller obetydlig positiv inverkan 0	Liten positiv inverkan 1	Medelstor positiv inverkan 2	Stor positiv inverkan 3	Kan inte säga
Inverkan på turismen	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på vattenkvaliteten	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på fartygstrafiken	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på ammunitionsröjningen	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på det marina organismer	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på skyddsområden	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på djur (t.ex. fåglar och sälar)	☐	☐	☐	☐	☐
Inverkan på skeppsvrak på havsbotten och andra kulturarv under vatten	☐	☐	☐	☐	☐
Andra konsekvenser, specificera:	☐	☐	☐	☐	☐

15 Byggnad av de två befintliga Nord Stream-rörledningarna sysselsatte direkt 200 personer i projektrelaterade verksamheter och 100 personer indirekt. Den ekonomiska nyttan av projektet för Finland uppgick till cirka 180 miljoner euro. Vilka tror du blir de ekonomiska konsekvenserna för Finland av den planerade rörledningen Nord Stream 2?

- Projektet kommer att medföra negativa ekonomiska konsekvenser för Finland.
- Projektet kommer att inte medföra några negativa ekonomiska konsekvenser för Finland.
- Projektet kommer att medföra positiva ekonomiska konsekvenser för Finland.
- Vet inte.

16 Antalet fartyg som trafikerar i Finska viken är ungefär 92 fartyg per dag. Antalet ökade med några fartyg (under rörläggningen med omkring 5-15 fartyg) under anläggningsfasen för de två befintliga Nord Stream-rörledningarna. Nord Stream 2 förväntas ha liknande konsekvenser. För att trygga en säker arbetsmiljö kommer den övriga fartygstrafiken att informeras om anläggningen och säkerhetszoner kommer att inrättas runt anläggningsfartygen. Det kan medföra vissa begränsningar eller lokala förändringar för de övriga fartygens rutter.

Tycker du att denna konsekvens är betydande?

- Ja, på en allmän nivå Nej Kan inte säga
- Ja, på ett personligt plan. Förklara varför.

17 En separat studie genomfördes 2015 för övervakning av konsekvenserna för fisket av de två befintliga Nord Stream-rörledningarna. Resultatet av studien visade att de befintliga Nord Stream-rörledningarna inte har haft några betydande konsekvenser för fisket (trålning) i Finska viken. Är du ändå oroad över konsekvenserna för fisket?

- Ja, på en allmän nivå Nej Kan inte säga
- Ja, på ett personligt plan. Förklara varför.

18 Resultatet av miljöövervakningen av anläggandet av de två befintliga Nord Stream-rörledningarna visar att byggnad (inklusive ammunitionsröjningen, stenläggningen och rörläggningen) inte medförde några betydande konsekvenser för vattenkvaliteten eller den marina organismerna. De förändringar som identifierades var små och begränsade sig till området i anläggningsarbetets omedelbara närhet. Konsekvenserna av dragningen av ytterligare två liknande rörledningar förväntas vara desamma. Oroar du dig för konsekvenserna för vattenkvaliteten eller den marina miljön?

- Ja, på en allmän nivå Nej Kan inte säga
- Ja, på ett personligt plan. Förklara varför.
